

ZPRAVODAJ
GLADIRIS

143
ČERVEN 2017

Introdukce Gladirisu 2017:

CARUSO

ČERNOCH

DAMIAN

ELTON

NADZIRAH

ORANGE HERO

QUIRIN

RAYA

VULKÁN

FANY

JASNENKA

KUBKO

KUKUK

LOZORNO

SVIATOČNÁ

VIKI

BÍLÁ ELEN

DALIBOR

RŮŽOVÝ OPÁL

FIRST TRADER

LAKMUS

BOŽANKA

DRAČIE OČI

SRDCE DOKORÁN

XIMENA

PINK PANTER

AXEL

MARLEN

RAMONA

PIROŠKA

FETIŠ

HEZOUNEK

KREV BOHŮ

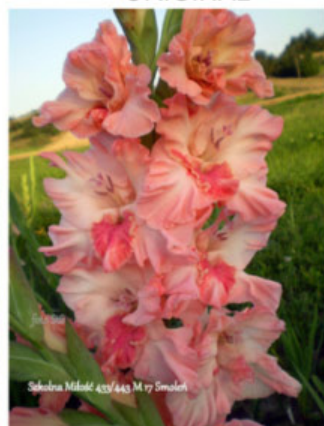
ORIGINÁL

ANNABELLA

KLAUDIA

SZKOLNA MIŁOŚĆ

Petr Masopust obdržel k 30. výročí založení zahradkářské kolonie MEXICO Čestné uznání RR ČZS a bronzovou medaili za rozvoj zahradkářského hnutí

Zpráva z USA z Gladiolové síně slávy

Z výroční schůze Gladirisu v Otrokovicích:

K článku Udělení Mendelovy medaile:

Naše pomoc při selektování semenáčů

Některé z vyselektovaných semenáčů u Ing. Nejedla

Večerní posezení na dvorku u grilu

ZPRAVODAJ GLADIRIS č. 143

Ročník 49, červen 2017

Pro potřebu svých členů vydává SZO ČZS Gladiris, specializovaná organizace pěstitelů mečíků, kosatců a denivek při Územním sdružení ČZS v Novém Jičíně. Neprodejně.

Řídí redakční rada ve složení:

Václav Heicl, E. Hyblerové 526, 149 00 Praha 4-Háje

Petr Mímránek, 763 01 Mysločovice 169

Ing. Zdeněk Krupka, Malotická 1646, 190 16 Praha 9

Ing. Dušan Slošiar, 373 02 Neznašov 16

e-mailová adresa:

vaclav.heicl@techlib.cz

mimranek@gladioland.eu

krupka@kgardens.org

dušan.slosiar@tiscali.cz

*Obrazovou část připravil Ing. Dušan Slošiar.
Za věcnou správnost příspěvků odpovídá autor.*

Obsah:

<i>Aktuální informace</i>	<i>2</i>
<i>MUDr. Josef Kříž – 80 let</i>	<i>3</i>
<i>Zpráva o činnosti organizace Gladiris za rok 2016</i>	<i>5</i>
<i>Zpráva o hospodaření SZO ČZS Gladiris Nový Jičín za rok 2016</i>	<i>7</i>
<i>Zpráva revizní komise SZO Gladiris Nový Jičín za rok 2016</i>	<i>8</i>
<i>Usnesení VCS Gladiris</i>	<i>8</i>
<i>Gladioly – přednáška</i>	<i>9</i>
<i>Žebříčky nejlepších deseti odrůd ve světě v roce 2016</i>	<i>14</i>
<i>Potomstvo Gladiolus tristis v současném sortimentu</i>	<i>16</i>
<i>Introdukce mečíků členů Gladirisu v roce 2017</i>	<i>19</i>
<i>Udělení Zlaté medaile Gregora Mendela</i>	<i>23</i>
<i>Sibiřské kosatce – nenáročné trvalky</i>	<i>24</i>
<i>Porozumějme denívkám</i>	<i>25</i>
<i>Fotografujeme kytky</i>	<i>28</i>
<i>Termíny výstav v roce 2017</i>	<i>44</i>

Fotografie na obálce: Kultivar GALAXIAN pocházející z *Gladiolus tristis*.

Aktuální informace

Petr Mímránek

První letošní zpravodaj dostáváte do rukou v červenci, stejně jako v minulých letech. Redakční rada se sice dlouho nemohla rozhybat, protože od výroční schůze máme všichni stále co dělat na svých zahradách a v důchodu, jak se zdá, pracovní vytížení stále roste a sil ubývá, ale nakonec jsme to zvládli. Je čas vyhlížet první klasy mečků, kvetou denivky a odkvetly kosatce, které se musí zbavovat odkvetlých květních stvolů, je třeba sklízet narcisy a tulipány a provádět další práce, které na zahradě nikdy nekončí. Rok se jeví jako velmi teplý až horký, místy je výjimečně sucho, a když přijde bouřka, máme strach, že nám zničí květy. Každodenní zalévání je nekonečnou vyčerpávající prací. Snad další měsíce se dočkáme dostatku vláhy, aby netrpěly nejen naše květy, ale i celá příroda.

Je třeba připomenout šedesáté výročí vzniku ČZS. K této příležitosti dostalo deset našich členů Čestné uznání za aktivní činnost při pořádání výstav. Diplomy jsem předal paní Libuši Jampíkové, Evě Hammacher, panu Miloši Dostálovi, Jaroslavu Benešovi, Václavu Bajarovi, Jaroslavu Buksovi, Jaroslavu Hrabovskému, Jaroslavu Koníčkovi, Vlastimilovi Novákovi a Piotru Wistubovi.

Hned za 14 dní po naší členské schůzi jsem se s panem Slošiarem, Novotným a Rýznarem zúčastnil členské schůze slovenských přátel ve Vrútkach - Martině. Šlo o přátelské posezení; i slovenští pěstitelé navštěvují naši schůzi v hojném počtu. Další týden následovala schůzka předsedů specializovaných organizací v Praze, kde jsme se dozvěděli, co ČZS připravuje v letošním roce ke svému šedesátému výročí novodobé historie. Každý předseda promluvil o činnosti a pořádaných výstavách své organizace. Očekával jsem, že se bude hovořit i o letní etapě Flory v Olomouci, ale ani předseda ČZS, ani paní ing. Švecová nebyli přítomni. Předpokládám, že letní etapa proběhne jako obvykle a vystavovatelé budou pozváni osobně mailem nebo poštou na poslední chvíli. Oslavy výročí ČZS vyvrcholí ve dnech 5. – 8. října 2017 na výstavišti Flora Olomouc mezinárodní výstavou ovoce Europom; ta bude poprvé ve své historii v zemi bývalého východoevropského bloku. V tomto termínu se již nemůžeme prezentovat květy, ale máme mít na výstavě zastoupení panelem a projekcí videí z výstav.

V termínu vyvrcholení kvetení kosatců jsem se již tradičně zúčastnil setkání nad těmito květinami ve firmě Lukon Bulbs u Pavla Nejedla. Počasí nám přálo, až na jednu chvíli, kdy nás zahnal krátký deštík k odpočinku do Pavlovy nově opravené, moderně zařízené rezidence, kde bylo stále o čem diskutovat, především však o šlechtění. Chvilka deště byla využita na prezentaci záběrů letošních novošlechtění kosatců u Dušana Slošiaru, takže jsme se na chvíli přemístili obrzně i na jeho zahradu. Také jsme probírali metody správného fotografování a zde napadlo Dušana, že napíše o fotografování květin laický článek, což zládl dokonale. Proběhlo předání „Zlaté medaile Gregora Mendela“ panu Krupkovi. Dobré jídlo, krásné květiny a velká pohoda, co jiného k tomuto setkání říci. Poděkování patří Radce a Pavlovi. Rád jsem se zde ještě setkal s panem Sehnoutkou, se kterým se uvidím ještě letos nad Pavlovými denívkami. Pavel vysazoval semenáče denívek a mluvil o jejich křížení s obrovským zápallem. Nemám tolik energie, abych se pustil do tisíců semenáčů

denivek, narcisů a kosatců. A chtěl by křížit i mečíky, kde má též v odrůdách velký přehled.

Šlechtitelé denivek se poprvé zúčastňují soutěže hodnocení nových kříženců. Po více než třicet let pořádá denivková sekce německého Spolku přátel trvalek (Gesellschaft der Staudenfreunde) hodnocení nových kříženců denivek od evropských pěstitelů. Každá rostlina je hodnocena ve třech různých zahradách, protože cílem je nalézt nejlepší zahradní varietu hodnocenou v odlišných klimatických a půdních podmínkách. Testovací zahrady jsou ve městech Cottbus (Německo), Wojslawice (Polsko) a na Vysoké škole zahradnické v Höxter (Německo). Tyto zahrady očekávají každý rok v dubnu nové přírůstky a rostliny jsou posléze hodnoceny po dobu dvou let od zahájení pěstování. Svými výpěstky se zúčastnili Petr Mimránek, Zdeněk Krupka a Karel Šlinger. Sazenice byly odeslány k testu 20. dubna kurátorkou sbírky denivek Botanického ústavu AV ČR Průhonice, Markétou Macháčkovou.

Protože se blíží velmi rychle kvetení mečíků, chci připomenout, dělejte si záznamy na zahradě a výstavách a neopomeňte se zúčastnit ankety, kterou dělá pan Šmída. Čím více zaslaných hlasování do ankety, tím lépe. Redakční rada přivítá každý rozumný příspěvek do zpravodaje. Vyzývám tímto členy, aby nenechávali zpravodaj jen na redakční radě, pokud článek nebude slohově správně, nevadí, pokusíme se jej upravit. Napište o sobě nebo o svých přátelích, kdo by chtěl a uměl by přeložit něco zajímavého, zapůjčím ruský či americký bulletin. My v redakční radě nemáme nikdo vzdělání novináře. Píšeme, protože se chceme podělit o to, co nás zajímá. Nakonec děkuji Dušanovi za práci nad barevnou přílohou a za článek o focení, abyste měli záběry co nejlepší. Také děkuji paní Jampílkové, která inzeruje pozvání na výstavu mečíků pod hlavičkou Gladirisu.

MUDr. Josef Kříž – 80 let

Ing. Dušan Slošiar

Ani se tomu nechce věřit, jak rychle běží čas. V Zahrádkáři jsem si všimnul článku, který mi připomněl tohle životní jubileum člena našeho Gladirisu. S Pepíkem jsem kamarád přes dvacet let, jako začínající mečíkář jsem před mnoha lety viděl jeho mečíky na výstavě v Lysé nad Labem, napsal jsem mu, že taky pěstuji mečíky a měl bych zájem o některé jeho odrůdy. Byl fakticky tehdy jediný z oslovených vystavovatelů, který mi odepsal a rovnou s tím, že pokud pěstuji mečíky, tak za týden že pořádají u nich v Žirovnici výstavu, tak tam mám přijet vystavovat. Půdu jsem tehdy měl novou, mečíky vysoké skoro 2 m, tak jsem si našel na mapě, kde vlastně ta Žirovnice je a vyrazil jsem asi se šedesáti klasy, a tak vlastně vzniklo naše přátelství.

Vždy, když se vracím z východu, tak u Jihlavy sjezu z roztržené dálnice, vezmu to domů přes Žirovnici a zastavím se v „Oáze klidu u Křížů“. Pepíka znám jako velkého nezištného dobráka, v zimě když jsem jel okolo, tak před cestou domů jsem vždy musel v průchodu, kde měl uskladněné mečíky, povinně absolvovat inventuru

jeho sbírky a u každé odrůdy se ptal „máš ji?“, když jsem řekl ne, tak mi dal aspoň jednu hlízu, i když té odrůdy měl jen tři hlízy, se slovy, to musíš mít, ten je nádherný, a o penězích nechtěl ani slyšet. Takže když je výstava v Žirovnici, tak tam zkrátka musím, kdybych mečíky či lilie neměl, tak bych pro ně klidně jel přes půl republiky a dovezl je Pepíkovi na výstavu. Zase když u mne kvetou kosatce nebo dělám výstavu, tak Pepík přijede ke mně, tento měsíc nebyl výjimkou. Tak jsem toho využil a trochu jsem ho vyzpovídal, odkud pochází, co v životě dělal, jak se dostal ke kytkám a další plány. Dozvěděl jsem se následující:

Pochází z Žirovnice, jeho děda měl malou dílnu na zpracování perletě, táta pomáhal v dílně, ale hlavně jezdil pro surovinu, lastury, škeble. Časem se seznámil s dodavatelem, a protože poptávka po téhle surovině byla značná, tak si založil vlastní importní firmu a zásoboval touto surovinou ze zámoří střední Evropy. Jenže přišla druhá světová válka, po ní se v roce 1948 všechno znárodnilo. V padesátých letech dokončil Josef Kříž měšťanskou školu, období dnešní základní. Protože byl premiant, tak si podal přihlášku na gymnázium do tehdy okresního města Jindřichova Hradce. Jenže soudruzi z okresu mu přisoudili nálepku „buržoazního původu“ a tak přišla zamítavá odpověď. Tehdy viděl mladý Kříž svého otce poprvé plakát, s tím že vlastně svojí prací zkazil synovi život. Nevzdali to a tak podali přihlášku do jihlavského okresu na gymnázium v Telči. Asi se soudruzi nestihli mezi okresy informovat, ale nějakým nedopatřením ho na toto prestižní gymnázium přijali.

Gymnázium absolvoval výtečně se samými jedničkami. Při studiu se závodně začal aktivně věnovat lehké atletice, košíkové a stolnímu tenisu. Po skončení gymnázia podal přihlášky na tělovýchovnou fakultu a druhou na lékařskou fakultu. Znova následovalo přes úspěšně absolvované přijímací zkoušky z důvodu původu zamítavé rozhodnutí z obou vysokých škol. Nezbyvalo mu nic jiného, než nastoupit do zaměstnání, jako laborant do Výzkumného ústavu v Praze v Krči. Práce ho bavila, rád se učil, a v práci dosahoval výtečných výsledků, tak vedení nemocnice si toho všimlo a napsalo doporučení, aby byl přijat na lékařskou fakultu. Nakonec se to povedlo a nastoupil na fakultu do Prahy na obor stomatologie, vystudoval zubaře a tak vlastně skoro pokračoval v tradici svého dědy, sice nevtal lastury ale zuby, vápník jako vápník, jen v jiné podobě.

Při cestování do Prahy na školu se ve vlaku pravidelně potkával se svojí stávající manželkou Milenou, až si padli do oka. Pepík, atletická postava, student medicíny, paní Milena, absolventka obchodní akademie tam byla zaměstnána. S Milenou, která je mimo jiné taky výtečná kuchařka, se po studiích, když už nastoupil do zaměstnání a vykonával praxi zubaře na Jindřichohradecku, oženil, to umožnilo paní Mileně opustit zaměstnání v Praze a usídlit se v Žirovnici. Pepík na tom taky vydělal, získal hodnou manželku a zároveň milenku, k tomu skvělou kuchařku, tak co víc si přát. Jsou stále spolu, mají jednu dceru, vnučku a vnuka, oba studují vysoké školy. Vnuk se zase podělil, ten studuje medicínu.

V roce 1969 se po Pepíkovi chtělo, aby se politicky angažoval. Protože už za domkem měl v tu dobu sbírku přes 100 odrůd růží a narcisů, rozhodl se vstoupit do organizace zahrádkářů. Ti jen na to čekali, než se stačil rozkoukat, okamžitě ho zvolili předsedou, to ještě neměl ani vystaven průkaz člena ČZS. Jak se ujal žezla, tak hned začal organizovat, navrhl, že kromě tradičních výstav ovoce udělají výstavu

narcisů. Páni výboři začali si klepat na čela, že předseda se zbláznil, co chce vystavovat, vždyť narcisy jsou jen žluté a bílé, ale nechali ho nakonec v tom, ať se předvede. Pepík obvolal pěstitele a šlechtitele narcisů, připravili aranžmá, podstavce z kmínků dřevin, na to vázy a výstava měla obrovský úspěch. No a potom už začal maraton Žirovnických výstav. Zprvu dělali i dvě jarní výstavy za sebou, nejprve se vystavovaly květy z Moravy a jižního Slovenska, a o týden později květy z Vysočiny a okolí. Postupně se výstavy rozrostly na jarní, letní i podzimní, takže se konaly výstavy tulipánů a narcisů, také výstavy kosatců, lilíí, mečíků, růží a chryzantém s ovocem a zeleninou. V současné době už mají za sebou přes 100 výstav. Teď v létě v termínu 19. – 21. 8. 2017 budou dělat výstavu mečíků, která bude už v pořadí 104., všichni jste srdečně zváni.

MUDr. Josef Kříž už předsedá Žirovnickým zahrádkářům 48 roků bez přestávky, ještě to má v úmyslu dotáhnout dva roky a potom podá demisi, a přenechá to mladším. Při tom mnoho let dělal místopředsedu ČZS a také jedno volební období úspěšně předsedu ČZS. V současné době ještě pracuje v redakční radě Zahrádkáře, do kterého přispívá články o mečíkách, narcisech a lilích. Teď připravuje články o našich úspěšných šlechtitelích, zkrátka je stále plný energie k nezastavení.

Věnoval se i úspěšnému křížení mečíků, připomenou jen pár jeho známých odrůd: BLACK CROSS, BRICKMAKER, ČERVENÁ PERLIČKA, ČERÍNEK, JAVOŘICE, KAMÍNEK, KATEŘINA EMONS, PELHŘIMOV, ROŠTEJN, RŮŽOVÝ SEN, VIVA ITALIA, VYSOČINA, ŽIROVNIČAN a další. U kytek nejsou jen radosti, ale i starosti, protože čtyřarová zahrádka za domkem již nepostačovala, má tam ovocné stromy, různé trvalky, cibuloviny, trochu zeleniny, jako každý z nás. No nakonec mu nabídla pomocnou ruku Ing. Marie Slavíková z Horní Vsi, že si to může u ní pěstovat na poli, a tak už mnoho let spolupracují, i když to má Pepík asi 15 km od baráku. Marie má krátek s květinami v Horní Cerekvi, tak něco málo použije, většinou to mají pro radost a na výstavy. Na výstavách v Lysé, Olomouci a řadě dalších spolu získali pěknou sbírku medailí a ocenění za nejlepší expozici.

Závěrem bych chtěl za všechny naše členy Gladirisu popřát MUDr. Josefu Křížovi, aby mu ta energie a hlavně zdraví vydrželo ještě mnoho let, protože za to, co pro nás zahrádkáře za ta léta udělal, a věřím že ještě udělá, si to zaslouží.

Zpráva o činnosti organizace Gladiris za rok 2016

Petr Mimiránek

Vážení mečíkáři, mečíkářky a všichni přátelé naší specializované zahrádkářské organizace Gladiris.

Všechny přítomné zdravím a také zdravím všechny další naše členy, kteří se z různých důvodů nemohli dostavit. Přátelé ze Slovenska a Polska jsou zde s námi již tradičně a všechny je zdravím. Současně vítám nové členy a věřím, že budou v našem kolektivu spokojeni.

Děkuji všem, kteří pomohli s organizací včerejšího promítání a přípravou dnešní velmi bohaté tomboly a děkuji všem, kteří do ní přispěli dary.

Nyní mě dovolte zhodnocení minulého roku. Začnu počasím, protože to je pro naši pěstitelskou činnost velmi důležité a na něm záleží v jaké kvalitě budou květy. Já jsem si nemohl stěžovat, závlahu jsem nemusel použít, přšelo hned po výsadbě a pak důkladně v pravidelných intervalech. Nepřišly kroupy ani prudký vítr, který některé roky poničí porosty mečíků. Květní klasy měly více puků. Jarní období bylo příznivé pro výsadbu hlíz, podobně i sklizeň hlíz proběhla bez velkých problémů s počasím.

Když se podíváte do zpravodaje, vidíte, že velkému množství členů přibylo let do té míry, kdy začínáme nutně omezovat plochu výsadby a množství sazených hlíz. Léty sil ubývá a přicházejí na některé z nás nemoci. Máme mezi námi mladší členy a ti by měli již vážně přemýšlet o tom, jak převzít štafetu nejen v pěstování, ale i ve vedení naší organizace.

Na výstavách v uplynulém roce bylo předvedeno velké množství velmi kvalitních nových odrůd mečíků. Nejen já, ale shoduji se s mnoha dalšími šlechtiteli na tom, že byl v posledních několika letech učiněn velký pokrok ve šlechtění jak v odrůdách s výstavními parametry, tak s květy dekoračními i exotickými. Dříve jsme měli možnost vidět na výstavách perfektní klasy jen v několika exemplářích, vloni bylo vysoce kvalitních větších množství než obvykle.

Na Floře v Olomouci byly k vidění opravdu unikátní krásné klasy. Vystavovatelé dovezli to nejlepší, věnovali úpravě květů hodně pečlivosti. Nezbyvá mě než poděkovat, všem kteří se zúčastnili jak prací, tak květy a značně přispěli také přátelé ze Slovenska.

Jako každý rok se podařilo připravit a rozeslat 2x zpravodaj. Je to díky práci Dušana Slošiaru, který připravil barevnou přílohu a díky všem, kteří zaslali zprávy o výstavách, také děkuji Vaškovi Heiclovi, který zabezpečuje tisk a rozesílání. Na Slovensko zabezpečuje rozeslání Petr Zagora, čímž se ušetří částečně za poštovné. Velmi jsme v redakční radě ocenili vzpomínky Jendy Pítra o vzniku, začátcích a prvních výstavách mečíků v Novém Jičíně.

Neslyšel jsem žádné námitky nebo kritické připomínky k Zpravodaji. Mě zaujala anketa deseti nejoblíbenějších mečíků od Petra Šmídy, která byla též uvedena v ruském zpravodaji. Důležité jsou články o výstavách, protože tak si mohou členové přečíst, jak proběhly výstavy, které nemohli navštívit osobně. Mohu říci, že loňskou výroční výstavu v Olomouci jsme se ctí zvládli a všichni, kteří získali ocenění a poháry, budou na tuto výstavu dlouho vzpomínat. Také nutno pochválit výstavu v Neznašově, kde byly znovu k vidění kvalitní mečíky. Zde taktéž vypomohli pěstitelé ze Slovenska. Výstavu v Rajeckých Teplících jsem navštívil s panem Novotným a byl jsem překvapen kvalitou klasů v tak brzkém termínu. Tradičně úspěšně proběhly i výstavy v Polsku. Jejich neúnavným organizátorem je Piotr Wistuba. Pěkné byly výstavy v Rapotíně, Nemyčevsi, Staňkově, Chotovinách, Moravci, a výstavy kosatců a lilí.

Podobně jako u mečíků, nastal velmi velký pokrok ve šlechtění kosatců. Měl jsem možnost vidět záhony novošlechtění u Pavla Nejedla, kam jsem byl pozván na tradiční setkání při hodnocení a pojmenovávání novinek této květiny. Zde proběhlo i slavnostní první předání zlaté medaile Gregora Mendela za účasti labužníků krásných květin, ale i dobrého jídla.

V tomto roce slaví ČZS výročí 60 let od svého vzniku. Své výročí oslaví mezinárodní výstavou EUROPOM 5. až 8. října v Olomouci a výstavou HORTIKOMPLEX, samozřejmě proběhnou i další výstavy. Na výstavu letní etapy Flora Olomouc jsme tradičně zváni odborným oddělením ČZS, na Europom jsme dostali požadavek na dodání videí z našich výstav a propagačního panelu, protože v termínu jejího otevření již zřejmě květy mečíků nebudou.

Nyní je ještě čas mezi sebou dohodnout termíny výstav, všiml jsem si, že ve stejném termínu je plánována výstava v Polsku v Rybniku a výstava v Rapotíně. Během přestávky si připravte své příspěvky do diskuse. Děkuji tímto všem, kteří jste se naší schůze zúčastnili, přeji úspěšný rok v pěstování, mnoho nových novošlechtění, hodně zdraví a na shledanou na výstavách.

Zpráva o hospodaření SZO ČZS Gladiris Nový Jičín za rok 2016

Petr Zagora

Příjmy:

Členské známky a příspěvky	00 00	
Dotace od RR ČZS Praha na zpravodaj	: 00 00	
Dobrovolný příspěvek členů na zpravodaj Gladiris	00 00	
Úrok z běžného účtu u ČS		
Vyznamenání od RR Praha	00 00	
Proplacení cestovného Flora RR Praha	: 00 00	
Ostatní příjmy	00 00	
Příspěvek od ing. Chmelíka		00 00 €
Celkem:	0	00 €

Výdaje:

Tisk zpravodajů č. 140 a 141 s poštovným	00 00	
Členské známky	: 00 00	
Pronájem za místnost na výroční schůzi	00 00	
Schůze výboru	: 00 00	
Poplatky za vedení běžného účtu u ČS a daň z úroku		
Odměny	: 00 00	
Daň z odměn FÚ	00 00	
Obálky na zpravodaj	: 00	
Medaile k 50. výročí	00 00	
Vyznamenání členů od RR Praha	00 00	
Cestovné Flora Olomouc	: 00	
Poštovné	: 00 00	
Posílání zpravodaje členům na Slovensko z Čadce		00 €
Ostatní výdaje	00 00	
Celkem:	0	00 €

Zpráva revizní komise SZO Gladiris Nový Jičín za rok 2016

Revize sledovala:

1. Pokladní deník
2. Stávající inventář
3. Matriku členů
4. Hodnocení práce výboru a členů

1. Pokladní deník byl předložen pokladníkem Zagorou a zkontrolován dne 16. 1. 2017. Je veden dle stanovených předpisů. Kontroly se zúčastnili Mimránek, Ing. Buksa, hospodář Stanislav Novotný, za revizní komisi Bajar, Jiří Palát a Jarda Hrabovský. Byla kontrolována čísla účtů 1 až 94. Uzávěrka k datu 31. 12. 2016. Při kontrole jednotlivých položek nebylo zjištěno závad. Výdajové položky a jejich účelnost byla odsouhlasena předsedou Mimránkem a byly podepsány všechny dokumenty.
2. Za stávající inventář je zodpovědný Stanislav Novotný. Po ukončení jubilejní výstavy na Floře byly převezeny všechny vázy, které byly uloženy ve skladech na výstavišti, a tak máme soustředěny všechny vázy v Holešově. Přesný počet bude uveden ve zprávě hospodáře Standy Novotného.
3. Finančnímu úřadu Nový Jičín jsou v termínu odváděny daně z případných vyplacených odměn.
4. Matriku členů vede vzorně pokladník Zagora. Matrika je uložena v počítači a je umístěna na internetu k okamžitému nahlédnutí.
5. Za uplynulý rok byla jedna výborová schůze, která byla před vlastní výroční schůzí. Vzhledem k souběžnému počtu výstav se případné potřeby řešily přímo na místě a pomocí internetu a telefonu.
6. Velký a nenahraditelný význam má spojení přes internet, kde se mezi funkcionáři a pěstiteli řeší operativně řada úkolů. Navíc je možnost pomocí webových stránek se seznamovat s úspěchy našich členů a přítelem Ing. Slošiarem je vedena stránka naší organizace. Tato významně přispívá propagaci Gladirisu. Internet navíc pomáhá naší redakční radě při vydávání Zpravodaje.

V Novém Jičíně dne 16. 1. 2017

Bajar Václav
předseda revizní komise

Usnesení VČS Gladiris

konané dne 4. 3. 2017 v Otrokovicích

Výroční členská schůze schvaluje:

1. Zprávu o činnosti za rok 2016 přednesenou předsedou Mimránkem.
2. Zprávu pokladní o hospodaření za rok 2016 přednesenou pokladníkem Zagorou.

3. Zprávu revizní o činnosti a hospodaření za rok 2016 předloženou přítelem Bajarem.

Výroční členská schůze schvaluje:

1. Finanční rozpočet SZO na rok 2017. Výbor a pokladník prověří opět možnosti hospodařit s vyrovnaným rozpočtem.
2. Plán činnosti SZO na rok 2017.

Výroční členská schůze ukládá výboru SZO Gladiris:

1. Doplnit plán práce na rok 2017 na základě připomínek členů.
2. Projednat připomínky a diskusní příspěvky včas a bude-li to žádoucí, dát na ně odpověď ve Zpravodaji.
3. Na Územním sdružení v Novém Jičíně zajistit dotaci pro vydávání Zpravodaje.

Plán činnosti SZO Gladiris pro rok 2017:

1. Vydát 2 čísla Zpravodaje – odpovídá výbor organizace a redakční rada.
2. Uhradit členské příspěvky na ÚS v N. Jičíně do 30. 6. 2017 – odpovídá pokladník.
3. Opětovně spolupracovat při konání výstav v regionech s co největší účastí členů a pěstitelů. Organizátoři těchto výstav ať nahlásí datum konání těchto výstav k možnému zveřejnění ve Zpravodaji. Žádáme také podat zprávu o průběhu, výsledku a hodnocení těchto výstav.
4. Stále platí, že do vedeného seznamu vyšlechtěných odrůd mečků musí šlechtitelé s termínem do 15. ledna uvést popis, návrh jména a případně obrázek. Název odrůdy prověříme a zařadíme do introdukce toho roku. Kdo tuto podmínku nesplní, nebudou jeho kultivary uvedeny na webových stránkách naší organizace.

V Otrokovicích 4. 3. 2017

Zapsal: Buksa

Gladioly – přednáška

*přednesená Petrem Mimránkem na výstavišti Flora Olomouc
při letní výroční výstavě mečků v srpnu 2016*

Mečik - *Gladiolus*, kulturní odrůdy této hlíznaté květiny se pěstují po celém světě. Je velmi oblíben pro krásné bohaté květenství ve velmi široké škále barev.

Jeho většímu rozšíření mezi zahrádkáři brání pracnost pěstování, z důvodu každoročního sázení a sklizně, protože hlízy mečiku jsou citlivé na mráz. Vyžaduje celoroční ošetřování, je napadán tršasněnkou mečikovou a drátovci, také houbovými nemocemi, především *Fusarium* sp. a *Botrytis*.

Největším producentem mečíkových hlíz je Holandsko, kde se množí na hektarových plochách, ale v posledních letech v této květinové zemi převládá v produkci řezaných květin lilie.

Mečíky prošly složitou šlechtitelskou cestou během předešlých více jak 200 let, kdy byly dovezeny do Evropy první divoce rostoucí rostliny z Kapské oblasti v Jižní Africe. Mečíky asijské a evropské nebyly ke křížení využity, i když jsou některé

mrazuvzdorné. Jsou spíše považovány za plevel.

Postupně byl překonán problém termínu kvetení, protože mečíky z Kapska jsou v zimě a nebo velmi brzy z jara kvetoucí. Šlechtění probíhalo ve Francii, Německu, Anglii. V Americe v období mezi světovými válkami vznikly první kadeřavé sorty, mečíky s voskovou texturou květu, s větším počtem květů a dalšími vylepšeními.

U nás se první hlízy mečíků prodávaly v zahradnických obchodech v Praze ve dvacátých letech minulého století, jako velká vzácnost, dovozem z Německa.

Holandsko zůstalo u produkce hladkých květů, vhodných pro balení a převoz, u nás se po druhé světové válce a později začaly vzácně pěstovat odrůdy zaslané z USA. Tyto moderní americké sorty byly již zvlněné a mnohdy již s výstavními parametry.

V současné době máme k dispozici kvalitní kultivary. Za padesát let činnosti naší organizace jsme zaznamenali na 3 tisíce českých a slovenských, zahrádkáři vyšlechtěných odrůd. Tyto procházejí postupným vývojem, kdy staré odrůdy jsou postupně nahrazovány novými.

Ve Výzkumném ústavu květinářském v Heřmanově Městci a později v Průhonících probíhalo české státní šlechtění, z důvodu nedostatku valut k nákupu hlíz z Holandska. Této práci se věnoval Ing. Jiří Václavík, který systematickou prací vyšlechtil množství nových sort, především z hlediska dobrých hospodářských, tedy zdravotně a množitelky úspěšných sort pro naše podmínky. Toto šlechtění bylo před třemi lety ukončeno.

V zahraničí probíhá šlechtění v USA, pěstitelé jsou zde sdruženi v Severoamerické mečíkové společnosti. V Ruské federaci se šlechtí jen mezi zahrádkáři podobně jako u nás a tito pěstitelé jsou sdruženi v Moskevském mečíkovém klubu. Také v Pobaltských státech je šlechtění mečíků oblíbené mezi několika pěstiteli. V Moldavsku se věnoval šlechtění a množení na úrovni univerzitního zkoumání s kolektivem studentů profesor Anatolij Murin.

Agrotechnika: kulturní mečíky nepochází tedy z oblasti Evropy, nevydrží mráz a musí se na zimu uskladnit. Toto je velkou překážkou k běžnému rozšíření této květiny. Mečík je květina určená především k řezu, tedy nesázíme je pokud možno před dům, kde po odkvětu hyzdí, zvláště když je necháme s odkvetlými klasy. Vysazují se na příhodném slunečném místě, ze zkušeností víme, že nevhodnější jsou polní kultury s možností závlahy.

Vhodná půda má být propustná s propustným podložím, aby mečíky nestály delší dobu ve vlhku, ale také potřebují závlahu v přerušovaných intervalech, od zavlažení po vyschnutí.

Při dozrávání, koncem vegetace jim vyhovuje suché podnebí. Mečíky rostou v každé půdě, tedy sprašové, jílovité i mírně písčité, ale ne všude se jim daří stejně, pěstitelé na různých lokalitách mají rozdílné výsledky. Velmi záleží na péči a správném pěstování a ošetřování. Pozemek má být plně osluněný, to znamená, že nesadíme poblíž stromů či keřů a také je lépe, když je chráněn před větrem. Půda má být neutrální reakce nebo mírně vápnitá. Pokud kompost, tak jen vyzrálý, nejlépe pod předplodinu. Někteří pěstitelé preferují hnojení jen Cereritem. Můžeme také použít písek k podsypání hlíz.

Sázet mečíky znovu na to samé místo můžeme, pokud jsme sklídili zdravé hlízy.

Další roky však měníme pozemek s odstupy alespoň 3 až 5 let. Dlouhodobě opakované pěstování na téže pozemku se projeví nekvalitními květy a zhoršením zdravotního stavu hlíz.

Musíme mít na vědomí, že některé sorty jsou rané, kvetou již za 75 dní, jiné střední, ty kvetou za 85 dní a pak pozdní, které kvetou za 100 dní. Je možno vysazovat pro pozdní řez až do konce května, i začátkem června.

Příprava půdy: hluboké rytí nebo orba, na podzim již můžeme dát malé množství Cereritu, pomalu se rozpouští. Také je dobré si udělat rozbor půdy, protože obvykle je v některém prvku v půdě přebytek a ten pak blokuje jiné potřebné prvky.

Na jaře upravíme pozemek bránováním, či jen hrabáním, a přidáme znovu Cererit. Je pravda, že mečík při klíčení zprvu nepotřebuje mnoho živin, jelikož je čerpá ze staré hlízy. Později začne narůstat nová hlíza se sekundárními kořeny, tvořit se květní klas a to již rostlina čerpá živiny z půdy naplno. S dusíkem opatrně, podpoří růst zelené hmoty, ale rostlina i nová hlíza naroste překotně a nevyzrává. Ideální je když pozemek je ve staré síle a množství živin vyvážené. Zdejší půdy trpí nedostkem hořčiku, a ten dodáme kaiseritem nebo hořkou solí.

Výsadba: sázet hlízy začneme, když se půda v hloubce výsadby 12-15 cm ohřeje alespoň na 10 °C.

Chladná půda brzdí růst. Hlízy vysázené třeba o týden později do již vyhřáté půdy předeženou ty dříve vysázené. Bruty – korálky sázíme dříve než velké hlízy, mají raději chladnější půdu a vyšší vlhkost.

Běžná doba výsadby je kolem 1. května, ale každý rok je jiný. Jarní předčasně teplé dny lákají k výsadbě, ale počkejte až do toho prvního až desátého května.

Moření mečíkových hlíz není potřebné pro pěstitele, kteří nepočítají s vážnějším zájmem o pěstování mečíků. Mohou si samozřejmě koupit na další rok nové zdravé hlízy. Pokud si chcete mečíky uchovat a pěstovat je podle odrůd, je naprosto nutné je před výsadbou ošetřit mořením proti houbovým nemocem a proti třásněnce, především v případě, že budeme sázet koupené hlízy a nevíme, zdali jsou zdravé.

Nutno rozlišovat přípravky fungicidní – protihoubové a insekticidní – proti škůdcům. Základní fungicidní u nás povolené přípravky pro mečíky jsou Dithane M45, Dithane DG Neotec a Novozir MN 80 New. Třásněnku likvidujeme přípravky Mospilan, Decis, Karate Zeon a dalšími podle nabídky v obchodech. Moření provádíme ponořením hlíz v síťových pytlících do naředěné lázně, nejméně jednu hodinu, je vhodné přidat smáčedlo. Postupovat v souladu s doporučením výrobce. Při menším množství hlíz postačí, když je oloupeme, vyřadíme nemocné hlízy a ostatní, pokud jsou zdravé, mořit nemusíme.

Někteří pěstitelé v naší organizaci zkouší k ošetření přípravky na bázi mykorrhizních hub, např. *Trichoderma* spp., *Gliocladium* spp., *Pythium oligandrum*, *Cladosporium* spp., *Coniothirium* spp. Tyto přípravky za příznivých podmínek vytvářejí příznivé prostředí pro růst rostlin a potlačují výskyt hub jako *Fusarium* a *Botrytis*.

Ve Slovenské republice je registrovaný přípravek Trichomil obsahující houbu *Trichoderma harzianum*, proti fuzariozám klasů na obilovinách a botrytidě na vinnících a jahodách.

Hloubka sázení: Hlízy více jak 12 cm, brut asi 5-8 cm. Mečíky sázíme běžně do

vyhloubených řad jako brambory, ale rýhy ještě prohloubíme, abychom je dostali hlouběji než sázíme brambory. Mezi hlízkami v řádku se dělají mezery tak velké, jak je velká hlíza. Při řídké a mělké výsadbě se mečičky po dešti a větru vyvrací, proto je nutné takto vysazené rostliny vyvázat k opoře.

Přihnojení za vegetace

Rozlišujeme 3 základní druhy minerálních hnojiv.

A) granulovaná, postupně se uvolňující (např. NPK, Cererit s více stopovými prvky, složení uvedeno na obalu).

B) krystalická, rychlerozpustná, např. typ Krystalon, dávka 3 g do 10 l vody na 5 m řádku, univerzální krystalická hnojiva, např. „Universal Blue“ a další.

C) hnojiva typu substral, obalovaná parafinovou složkou, s dlouhodobou účinností. Doporučuji nechat si udělat rozbor půdy s následným určením, kolik a jak hnojit minerálními hnojivy.

Ke zvýšení úrodnosti půdy používáme dobře vyzrálý kompost, což je všeobecně známá věc. Přihnojování hnojem, zvláště pak čerstvým není vhodné, čerstvý hnuj zvyšuje aktivitu bakterií.

Rostliny za vegetace prohlížíme a nemocné či jinak podezřelé vyrýpneme i s hlízou, odstraníme z porostu a nedáváme do kompostu, což je důležitá zásada. Pokud chceme i v dalších letech krásné květy, musíme být opravdu nemilosrdní, což může být pro některé obdivovatele květů nepřekonatelný a nepochopitelný problém.

Okopávka, nejlépe co nejdříve po dešti, jakmile povrch půdy obeschně, minimálně 3x za rok, také můžeme trochu přikopčit, přihrnut, ale méně jako brambory.

Insekticidy, například Vertimec nebo Mospilan, případně jiné podle doporučení prodejce, proti třásněnce použijeme těsně po vyrašení klasů a pak před květem. Stríkáme jemným mlžením, s přidáním malého množství smáčedla. Minimálně jeden postřik!

Důležité je využít chladnějšího počasí, nestříkat za vysokých teplot. Prodejci přípravků vám budou tvrdit, stříkejte hned po vzházení a každých 14 dní před květem. Podle mých zkušeností, pokud sázíte zdravé hlízy, stačí jeden, maximálně dva postřiky před kvetením.

Jak poznáme poškození třásněnkou: zprvu nejsou žádná nápadná poškození. Hlavním znakem silného poškození až devastace porostu je nerozkvétání květů. Uvnitř deformovaných květů nebo nerozevřených pupat je velmi rychle se pohybující maličký, 1 mm dlouhý černý hmyz, v nedospělém stavu světle žlutý. Vysává šťávu z buněk. Listy mečičku jsou stříbřité, protože do buněk po vysátí vnikne vzduch. Také jsou lepkavé od výkalů třásněnek. Při velkém rozmnožení třásněnky je obvykle značně poškozen celý porost. Po ošetření při sklizni hlízy mohou zůstat zdravé pro příští rok. Třásněnka žije a škodí i na uložených neošetřených hlízkách.

Virová onemocnění vidíme hned při prvním vyrůstání mečičku z půdy, bílé proužky nebo kroužky na listech. Ve květech bělavé nebo modravé fleky. Silně napadené rostliny krpátí a mají kratší klasy. Virozy přenáší mšice a také řez nožem. Virozy se mohou projevit i deformováním hlíz.

Houba *Fusarium* se projevuje mečovitě zahnutými a nebo velmi zhrublé znetvořenými listy. Napadená rostlina uhynie. Napadená hlíza ve skladu je

odsouzena k uhytnutí.

Drátovci mohou udělat velké škody, jejich vysoký výskyt bývá především v dřívě dlouho neobdělávané půdě.

Řez květů. Je důležité, aby po odřezání klasu zůstalo co nejvíce listové plochy. Klas vypícheme nožem, rostlinu přidržíme a květní klas vytáhneme, nejlépe mírným otočením. Nenecháváme květ odkvést na rostlině. Vyzrávání semen oslabuje růst hlízy.

Také lze listy rozevřít opatrně na stranu a řežeme co nejnižše. Nejlépe je řezat ráno nebo večer pro větší trvanlivost květu. Klasy u sadby z brutů odlamujeme ihned, jakmile ukáží poupata barvu, aby všechna síla šla do tvorby hlízy pro další rok.

Skližen: od poloviny září za příznivého počasí. Hlízy jsou po 3 týdnech po odkvetení již vyzrálé. Sadbu z brutu můžeme nechat na pozemku déle, pokud je pěkně zelená, a to až do poloviny října i déle. U velkých hlíz stonk odstříháme těsně u hlízy, protože pokud necháme část listů, jako se to dělá u česneku nebo cibule, pak se třásněnky rychle přestěhují pod listy kryjící novou hlízu. Do týdne ji mohou poškodit. Hlízy dopěstované z brutu mají křehčí listy, je rychlejší a snadnější listy odломit. Kořeny můžete částečně zastříhnout, aby nepřekážely při prvním uskladnění. Starou hlízu od nové hned neodlamujeme, počkáme až zkorkovají mezivrstva a staré hlízy pak jdou lehce odломit, to bývá přibližně za 14 dní po sklizni. Později stará hlíza přischne a její odstranění je již obtížnější.

Moření hlíz po sklizni: Je velmi důležité. Vyryjeme, odstraníme list a dáme do síťových pytlíků s cedulkou s názvem odrůdy, opereme proudem vody, aby později při čištění jsme nedýchali prach. Moříme nejlépe ještě v den sklizně, nejpozději na další den, kdy staré listy kryjící hlízu mají ještě půdní vlhkost. Hlízy v síťových pytlících ponoříme do přípravku, třeba v nějaké staré vaničce. Použijeme v obchodě dostupný insekticid se smáčedlem. Lázeň může být vlažná, 35 °C. Hlavním účelem je zahubit třásněnky, aby se vůbec nedostaly do skladu.

Mírně vlažná mořící lázeň je účinnější, moření může být kratší, 15 minut. Při chladné vodě necháme hlízy v lázni i dvě hodiny. Po vytažení z mořící lázně znovu propereme čistou vodou a necháme sáčky odkapat. Sáčky nechávám odkapat jeden den, i více. Potom kladu hlízy na lísky, odrůdy i s cedulkami prokládám papírem. Pokud máte dostatek síťových sáčků, můžete odrůdy sušit v sáčcích, zprvu několik dní venku ve stínu na větraném místě. Hlízy dozrávají a přirozeně nejlépe oschnou i bez často doporučeného sušení u kamen. Pozor na noční mrazíky. Výhodné je, když si zahrádkáři nechají namořit mečíky u pěstitele, který s tím má zkušenosti, protože chemie je drahá, ne všechny přípravky běžně dostupné, zvláště v malých baleních.

Uložení, uskladnění: Mečíky uskladníme ve vzdušné místnosti, například v garáži v dřevěných bedýnkách.

Po sklizni na poli a po podzimních pracích se mečíky čistí, odlomením staré hlízy, oddělením brutu, který uskladňují odděleně. Hlízy můžete mít přes zimu v otevřených krabičkách z papíru nebo papírových sáčcích. Ne v igelitových sáčcích. Ve větrané místnosti, bezmrazé při teplotě pod 10 °C, ale lépe, když je teplota kolem 3 až 5 °C. Asi měsíc před sázením hlízy loupeme, kontrolujeme, nemocné

vyhodíme a dáme na 14 dní do teplejší místnosti 20 °C narašit, pokud potřebujeme rané kvetení.

Závěr

Na konec mám ještě jednu připomínku k nakupujícím ve stáncích. Cibulky a hlízky prodávané na jaře jsou povětšinou nepřezimující, musí se sklízet a cibulky a hlízky nabízené v létě jsou většinou mrazuvzdorné, ty vydrží. Pozoruji jak zákazníci nakupují, berou z krabiček hlízky cibulek a hlízek a vše dávají do jednoho sáčku, a mnohdy nemají ponětí co kupují, a jak se o to mají starat. Snad ani po hodině pozorování jsem neviděl někoho, kdo by si hlízky dával do sáčků se jmény. Pak se není co divit, a neúspěch v pěstování je zaručen. Toto samozřejmě prodejčům vyhovuje. Pokud chcete něco s úspěchem pěstovat, je potřeba si přečíst alespoň nějaké základy o pěstování. U frézií, hvězdníků, ixii, sparaxisů a mnoha dalších cibulovin není pěstování zrovna jednoduché. Potřebují zvláštní podmínky k růstu. Také mečíky pěstujte podle odrůd, s cedulkami s názvy, brut nevyhazujte, ale snažte se z něj dopěstovat zdravou sadbu do dalších let.

Tato přednáška je pouze informativní, určitě není pro zkušené pěstitele a šlechtitele.

Žebříčky nejlepších deseti odrůd ve světě v roce 2016

Petr Mímránek

„TOP TEN REPORT OF ALL-TIME“ v NAGC za rok 2016 sestavil Jeff Randus.

Star Performer	377	2007	Hartline	získal 93 bodů
Lady Lucille	345	1996	Martin	85 bodů
Pink Elegance	443	1996	Koniček	39 bodů
White Ice	300	1987	Jones	38 bodů
Upper Crust	443	2000	Sprinkle	31 bodů
Parade	534	1970	Larus	30 bodů
Farmer`s Daughter	424	2012	Meyer	28 bodů
Legacy	445	2010	Alleman	23 bodů
Red Fury	354	2013	Hartline	21 bodů
Imaculate Heart	441	2011	Jackson	20 bodů
King David	566	1951	Carlson	20 bodů

Následují další odrůdy: Starry Night, Drama, Superior Champ a Boy o` Boy.

„TOP RECENT INTRODUCTIONS 2012-2016“

Harbor Lights	283	2015	Selinger	62 bodů
Farmer`s Daughter	424	2012	Meyer	56 bodů
Barbrie	471	2016	Selinger	46 bodů
Professor Plum	278	2012	Selinger	40 bodů
Angel Wings 2	201	2013	Kollash	36 bodů

Cherry Pink	345	2013	Hartline	28 bodů
Red Fury	345	2013	Hartline	26 bodů
Unforgettable	365	2016	Hartline	26 bodů
Turkey Track	237	2016	Jackson	20 bodů
Currant Berry	413	2016	Jackson	19 bodů

Následují další odrůdy: Pineapple Cream, Sugared Rose, Puck a Delectable Delight.

Drobnokvěté gladioly

Bernice	201	2007	Alleman	69 bodů
Cut Above	256	2011	Hartline	56 bodů
About Face	245	2003	Longhenry	50 bodů
Harbor Lights	283	2015	Selinger	39 bodů
Gemini	135	1999	Selinger	35 bodů
Creamy Yellow	211	2002	Frederick	33 bodů
American Dream	235	2006	Hartline	30 bodů
Little Dynamo	154	2005	Selinger	30 bodů
Cool White	200	2008	Hartline	25 bodů
Angel Wings 2	201	2013	Kollash	22 bodů

Výsledky hlasování členů moskevského klubu mečíkářů za rok 2016 o desítku nejlepších mečíků v této sezoně. Sestavil N. I. Kuzmin.

413 Zelaits Zelts	Vinkelis	2008	12 bodů
485 Admiral Ušakov	Baranov	2009	10 bodů
532 Velikaja Kňagiňa Elizaveta	Kuzněcov	3003	9 bodů
477 Uralskie Skazy	Baranov	2011	8 bodů
535 Edita Pjecha	Kuzněcov	2013	7 bodů
454 Miss Rossija	Vasiljev	2014	7 bodů
492 Serebrjannyj Ručej	Baranov	2006	7 bodů
500 Uzorčataja Sněžinka	Kuzněcov	2010	6 bodů
540 Kuzněcovskij Farfor	Kuzněcov	2009	6 bodů
495 Drevnjaja Magija	Baranov	2012	6 bodů

Deset nejlepších exotických sort

477 Uralskie Skazy	Baranov	2011	17 bodů
423 Čudo v Perjach	Vasiljev	2012	12 bodů
545 Nevskaja Exotika	Trifonov	2004	12 bodů
475 Montezuma	Koniček	1995	12 bodů
495 Drevnjaja Magija	Baranov	2012	12 bodů
435 Delirium	Václavík	2005	9 bodů

445 Tvorenie Prirody	Vasiljev 2014	9 bodů
405 Pero Pavlina II	Lobaznov 1997	8 bodů
400 Moskva Belokamennaja	Bybov 1999	6 bodů
443 Vnučinky Resnicy	Vasiljev 2016	5 bodů

Deset nejlepších novinek 2012-2016

495 Drevnjaja Magija	Baranov 2012	14 bodů
535 Edita Pjecha	Kuzněcov 2013	13 bodů
454 Miss Rossija	Vasiljev 2014	11 bodů
423 Čudo v Perjach	Vasiljev 2012	8 bodů
444 Bojarynja	Vasiljev 2016	7 bodů
445 Tvorenie Prirody	Vasiljev 2014	7 bodů
566 Lichoj Gusar	Kuzněcov 2013	7 bodů
436 Mečta Selekcionera	Lobaznov 2015	6 bodů
443 Vnučinky Resnicy	Vasiljev 2016	6 bodů
475 Kosmičeskaja Dal	Vasiljev 2013	6 bodů

Deset nejlepších zahraničních sort 2008–2015

467 Jiří Václavík	Václavík 2009	14 bodů
475 Gostja iz Buduščego	Vinogradskij 2010	14 bodů
400 Lasteka	Dipans 2010	12 bodů
465 Mana Milule	Vinkelis 2010	12 bodů
487 Chlem	Václavík 2009	11 bodů
563 Reznye Uzory	Vinogradskij 2011	9 bodů
455 Aldebaran Exotic	Václavík 2011	8 bodů
556 Saturn	Murin 2011	7 bodů
556 Otilka	Václavík 2011	6 bodů
465 Draiskule	Vinkelis 2011	6 bodů

Členové NAGC na svém zasedání v North Myrtle Beach ocenili zařazením do síně slávy (Hall of Fame) Dianu Langshaw, Carla Kluteye a Leonarda Rýznara, a kultivary Pulchritude (Klutey), Pink Elf (Wagner), Sabrina (Summerville) a Šokoladnica (Jevdokimov).

Potomstvo *Gladiolus tristis* v současném sortimentu

Václav Heidl

Gladiolus tristis je domovem v oblastech jižní Afriky svažovaných zimními dešti, rostliny dorůstají do výšky 120 cm, klas nese obvykle 4 až 6, výjimečně 11 bledě žlutých až zelenožlutých květů, které se otevírají v odpoledních hodinách a vyznačují se intenzivní vůní, kterou lákají své opylovače, kterými jsou noční motýli.

Ve své domovině na jižní polokouli kvete v zimě, v nížinách již od července, v

horských polohách později, výjimečně až od prosince.

Snadno se kříží s jinými druhy rodu *Gladiolus*, svého času byli populární kříženci *G. tristis* a *G. watsonius*, označované jako Homoglad, jejich sláva spočívala ve skutečnosti, že druh *G. watsonius* byl v té době botanicky řazen do rodu *Homoglossum*, a proto byli tito kříženci udáváni jako příklad mezirodového křížení. Poté, co botanici provedli revizi a druh zařadili do rodu *Gladiolus*, sláva pohasla.

Producenti řezaných květin by uvítali možnost dodávat na trh klasy mečíků nejen v letním a podzimním období, ale i v zimním a jarním období. Běžné odrůdy mečíků v případě podzimní výsadby ve vytápěném skleníku nevykvetou, k nasazení klasů potřebují dlouhé dny, krátký zimní den u nich kvetení nevyvolá. Druh *Gladiolus tristis* naopak ke svému vykvetení potřebuje krátký den, v jižní Evropě jej lze pěstovat v nevytápěném skleníku, v našich podmínkách potřebuje skleník vytápěný, ve kterém při zářivkové výsadbě vykvétá od ledna. V zájmu vyšlechtění odrůd, které by dokázaly při pěstování ve sklenících zásobovat trh kvalitními klasy i v zimě se šlechtitelé opakovaně snažili o křížení letních kultivarů s druhem *G. tristis*.

Protože u takového křížení oba rodiče vykvétají v jiném období, je třeba pyl jednoho z nich dlouhodobě uchovat, aby jej bylo možné použít po půl roce, na což existuje ověřená technika, které se dá využít i při amatérském šlechtění. Pyl je třeba vysušit a uložit při teplotě pod -20 stupňů, tedy v mrazáku. Pokud se ho podaří za této teploty udržet v suchu, lze jej i po půl roce s dobrými výsledky použít.

Prvních úspěšných výsledků křížení s *G. tristis* dosáhli holandsští šlechtitelé z firmy van Tubergen již ve dvacátých letech minulého století, kdy uvedli na trh křížence označované jako *Gladiolus tubergenii*. Pocházejí z křížení *G. tristis* s odrůdami typu Herald, což jsou kříženci typu *G. nanus* a velkokvětých mečíků. Dodnes jsou hlízy několika odrůd *G. tubergenii* nabízeny, převážně na jaře, ale při letním pěstování se těmto odrůdám nedaří, mnohem lépe je pěstovat je v souladu s jejich účelem přes zimu ve skleníku.

Jedná se o triploidní odrůdy, které jsou z tohoto důvodu sterilní a nelze je proto využít k dalšímu křížení. Nedokáží totiž vyřešit problém, jak rozdělit tři sady chromozomů na polovinu za účelem vytvoření pohlavních buněk.

Na konci minulého století se o vyšlechtění v zimě kvetoucích odrůd křížením letních mečíků s *G. tristis* postarali také izraelští šlechtitelé. V devadesátých letech bylo na trh uvedeno několik jejich odrůd prodávaných pod obchodním názvem Orchidiola.

V první fázi bylo uvedeno na trh následujících pět kultivarů: Adi (Red Cascade x *G. tristis*), Kinnereth (Fidelio x *G. tristis*), Nirit (Red Cascade x *G. tristis*), Ronit (Admirant x *G. tristis*) a Yamit (Fidelio x *G. tristis*), později přibýly další. Vzhledem ke svému původu z křížení tetraploidního zahradního kultivaru a diploidního *G. tristis*, jsou to vše triploidy.

Přestože jsou určeny pro zimní produkci květů, z odrůdy Adi byla v holandsku firmou van Winsen vyselektována linie vhodná pro letní pěstování, která byla uvedena na trh pod názvem Claudia a její hlízy jsou v současnosti běžně k dostání. Je to odrůda v mnohém specifická. Její listy jsou úzké, výrazně podélně žebrované, což je společný rys s odrůdami *G. tubergenii*. Vykvétá spolehlivě, ale nelze ji zařadit do konkrétní skupiny ranosti, protože jednotlivé rostliny vykvétají postupně v

různém období, první již v polovině července a pak postupně stále další až do října. Květ svým tvarem věrně napodobuje *G. tristis*, je tmavě červený se žlutými linkami na spodních lístcích. Na loňské výstavě ve Staňkově návštěvníky zaujal a připsal si umístění v první desítce hlasování o nejlepší exponát.

Firma van Winsen vyšlechtila i další odrůdy původem z *G. tristis*, z nichž je běžně v nabídce hlíz velkopěstitelů dostupný kultivar Galaxian, jehož fotografie je na obálce tohoto čísla zpravodaje. Co fotografie zprostředkovat nedokáže je vůně, kterou jeho květy mají. Listy jsou opět typicky tenké a žebrované, pěstuje se bez obtíží a vykvétá od poloviny července. Galaxian lze využít pro další křížení, a to jak jako matku, tak jako otce.

Vůně *G. tristis*, kterou zdědil Galaxian, je i důvodem, proč se o obohacení sortimentu o odrůdy původem z *G. tristis* v nemalé míře zasloužil i Ing. Igor Adamovič. Ve své knize Gladioly – mečiky popisuje, že se mu podařilo pylem *G. tristis* úspěšně opylit tři velkokvěté odrůdy – Happy Day, Skylark a Fragrant Star a dva vlastní semenáče. Fotografie květů kříženců 4/76-1 a 4/76-2 (Happy Day x *G. tristis*) jsou v knize i vyobrazeny. Žádný z potomků z těchto křížení ale nebyl bohužel introdukován. Naštěstí kromě samotného *G. tristis* používal Ing. Adamovič i jiné rodiče z *G. tristis* pocházející, a některé potomstvo z nich bylo introdukováno a je v současném sortimentu k dispozici. Pojdme se na ně podívat.

Z křížení *G. tristis* x *G. liliaceus* získal Ing. Adamovič hybrid Esperanza (také fotografie tohoto hybridu je v knize Gladioly – mečiky uveřejněna), ze kterého pochází voňavý modrý kultivar Marina di Pisa a jeho nevoňavý sourozenec Silver Violet – oba mají původ Maltian Blue Grotto x (Skalnaté Pleso x Esperanza). Oba byly využity v dalším šlechtění, Silver Violet pouze I. Adamovičem, Marina di Pisa také dalšími šlechtiteli a její některé potomky introdukce ještě čeká.

V přírodě se vyskytující hybrid *G. tristis* a *G. caryophyllaceus*, původně popsán jako samostatný botanický druh pod názvem *G. lewisiae*, byl Ing. Adamovičem také úspěšně zkřížen se zahradním mečkem, konkrétně s kultivarem Vicki Lin, a z potomstva druhé generace byl introdukován voňavý kultivar Šašo s původem Zlatistá hvězda x (Vicki Lin x *G. lewisiae*). Šašo byl Ing. Adamovičem využit i k dalšímu křížení a ze čtyř jeho introdukovaných potomků – jsou jimi voňavý Sandy Lagoon, AZ-Golden Orange, Deeper Callia a Jumbo Callia – je zcela mimořádný posledně jmenovaný. Předběžně byl pojmenován Medová Callia, následně byl introdukován jako Jumbo Callia, pochází z křížení Calliantea II. x Šašo. Pozoruhodný původ má nejen otec Šašo, ale i matka Calliantea II., která vznikla opylením odrůdy Milk and Honey pylem acidantery, neboli podle platného botanického názvosloví pylem *G. murielae*. Mezi jeho nejbližší příbuzné tedy patří hned trojice botanických druhů – *G. tristis*, *G. caryophyllaceus* a *G. murielae*, a to má pozoruhodný efekt. Jumbo Callia vytváří obrovské čtvrtkilové hlízy, z nichž vyrůstají na první pohled mohutné rostliny. Při bližším posouzení zjistíte, že co do výšky jsou rostliny normální, zdání mohutnosti způsobuje bohaté olistění širokými listy. Květenství pak svými parametry, které nijak nevybočuje při srovnání s ostatními odrůdami, vypadá jako menší, přitom jsou to pěkné krémově oranžové pětistvokvé květy tvarem a vůní připomínající acidanteru.

Matka Calliantea II. je pěkným příkladem triploidního křížence, který „dokáže dělit

3 dvěma" a neztratil fertilitu. Jakým konkrétním způsobem tento problém překonala není zjištěno. Odborníci cytologové ale zkoumali, jak problém dokáží řešit jiné rostliny, a byly odhaleny triploidy, které chromozómy nerozdělí a pošlou do pohlavní buňky celou svou trojitou chromozómovou výbavu, ale také byly nalezeny případy, které dokázaly rozdělit tři sady v poměru 2:1, a to buď přesně, nebo alespoň přibližně a ve výsledné buňce byla neúplná sada chromozómů. Bylo vysledováno, že čím více je zkoumaná rostlina hybridního původu, tím snáze si dokáže zachovat fertilitu. Jde-li o hybrid dvou botanických druhů, bývá sterilita častá, pokud jsou botaničtí předkové již mnoho generací vzdáleni, úspěšnost zachování fertility stoupá.

Ing. Adamovič introdukoval celkem čtyři kultivary, jejichž matkou je Calliantea II., kromě Jumbo Callie jsou to ještě kultivary Pink Callia (Calliantea II. x Orange Bouquet), Deeper Callia (Calliantea II. x Šašo) a Gladant (Calliantea II. x Silver Blue). Možnost opylení kultivaru Calliantea II. jsem si ověřil i několika vlastními pokusy, výtěžnost semen je sice malá a v každé tobolce jich je jen několik, ale jsou tam a bez problémů klíčí.

Pro úplnost dodejme, že Ing. Adamovič získal ještě jeden kříženec kultivaru Milk and Honey a *G. murielae*, pojmenovaný Calliantea, a u toho, zdá se, fertilita chybí.

Introdukce mečíků členů Gladirisu 2017

CARUSO, 435 M (Šaran 2017) – Lososově růžové květy s krémovým jazykem nesou vysoké, výstavní klasy s 26 až 28 poupaty. Mají perfektní dvouřadé uspořádání, květy jsou jemně zvlněné, pevné. Zdravý, množivý mečík už jako semenáč vítězil ve své kategorii na několika výstavách (např. Žilina 2014, Flora Olomouc 2016 ap.). Semenáč č. 8/11, 20/06 x 38/01. Z 3, W 3.

ČERNOCH, 458 E (Šaran 2017) – Atraktivní černě-červená barva. Pevné, dobře zvlněné květy nesou klasy s 24-26 puky. Kvete pravidelně jako jeden z prvních kultivarů, což ho spolu s barvou řadí mezi žádané odrůdy. Semenáč č. 1/10, 15/05 x 37/03. Z 3, W 3.

DAMIAN, 413 M (Šaran 2017) – Větší, svítivě žluté květy ve dvoutónovém odstínu, mají výborné zvlnění. Vysoké, dvouřadé klasy nesou 24–26 puků, v nákvětu udrží otevřených 10-12 voskovitých květů bez známek vadnutí. Má dobré hodnocení i na výstavách. Je množivý z velkého, klíčivého brutu. Sem. 40/10, 13/00 x Olympia. Z 3–4, W 3–4.

ELTON, 354 EM (Šaran 2017) – Zářivě červené květy v čistém odstínu jsou bez znaků. Na okrajích jemně zvlněných okvětních plátků je nepatrná bílá colora. Výstavní, vysoké klasy nesou 25-27 poupat, otevírá 8–11 voskovitých květů. Má vzornou stavbu, zdravý a množivý mečík vhodný pro výstavy i trh květů. Semenáč č. 48/11, Xixi x 37/03. Z 2, W 3-4.

NADZIRAH, 458 M (Koniček 2017) – Luxusní, sametově černočervený až

hnědočervený se silným sametovým nádechem. Květy mají hluboké zvlnění, výbornou voskovitou substanci. Rostliny jsou vysoké až 170 cm s perfektním dvouřadým uspořádáním pevně uchycených květů. Výstavní klasy nesou 23 až 25 poupat, otevírá 9 až 11 květů, 6 ukazuje barvu. Novinka dostala jméno po své kmotře, kterou byla na výstavě „Flora Olomouc 2016“ velvyslankyně Malajsie paní Nadzirah Osman. Semenač č. 4/1-2-05/10, Cardinal x open. Z 2, W 3.

ORANGE HERO, 425 M (Šaran 2017) – Sytě oranžové květy mají na spodních okvětních plátcích parádní zlatě žlutý znak. Silně zvlněné i výborně voskovité květy jsou uspořádané ve výstavním dvouřadém klasu, který nese 24–26 puků. Bez problémů jich v nákvětu udří 10 a více. Žádaná barva u odborné i laické veřejnosti, mečík je celkově výborně hodnocen i na výstavách. Semenač č. 50/11, Ambassador x open. Z 4–5, W 4–5.

QUIRIN, 345 M (Šaran 2017) – Středně růžový s malým, krémovým očkem, vysoký, přísně dvouřadý klas s 26–28 puků má výbornou stavbu jemně zvlněných, pevných květů. I z malých hlíz tvoří dokonalé klasy, neskutečná výstavní novinka. Viz zpravodaj č. 138/2014, titulní strana. Semenač č. 20/11, 20/06 x 38/01. Z 2–3.

RAYA, 433 LM (Šaran 2017) – Jemné, lososově oranžové květy s výrazným žlutým vybarvením na spodních okvětních plátcích jsou moderně zvlněné a voskovité. Vysoké klasy nesou 24-27 puků, květy jsou uspořádané v hezkém dvouřadu. Dobrý trhový, ale i výstavní mečík nese znaky obou rodičů. Semenač č. 33/11, Gladiris x Olympia. Z 3, W 3.

VULKÁN, 356 E (Šaran 2017) (37/03 x Xixi) – Sytě, čistě tmavě červené květy nesou dlouhé, vysoké klasy s 27-29 puků. Květy jsou dobře zvlněné i voskové, každý klas je dvouřadý, splňující přísné výstavní podmínky. Také se velmi dobře prodává na trhu květů. Semenač č. 51/11, Z 2, W 2-3.

VIKI, 473 EM (Mikulášek 2017) – Malinovo ružová, zo stredu nadol žlto smotanová s výrazným karmínovým okom. Kríženie 1/06-3 (Pulchritude x Joker) V-150/65 puký 24/9/5, R-2 W-3

JASNENKA, 410 M (Mikulášek 2017) – Krémovo biela, v strede smotanová, na leme náznak pinkovej. Kríženie 5/07-1, Chanel x Polaban. V. 140/60 cm, p. 24/10/6, R 3, W 3.

SVIATOČNÁ, 440 LM (Mikulášek 2017) – Veľmi jasná bielo pinková, v strede až biela, vhodná do sviatočných kytíc. Kríženie 11/07-3, Gabika x Ivory Queen. V. 140/60 cm, p. 22/10/4, R 3, W 3.

KUKUK, 445 M (Mikulášek 2017) – Pinková, karmínový jazyk lemovaný čisto bielou. Kríženie 14/07-12, Jarní tání x Tatranský orol. V. 145/65 cm, p. 22/9/6, R 2, W 3.

- KUBKO, 435 M** (Mikulášek 2017) – Lososová, dole krémovo žltá s lososovým lemom. Kríženie 20/07-U, Ivory Queen x Kejda. V. 140/65 cm, p. 24/10/6, R 4, W 4.
- FANY, 401 LM** (Mikulášek 2017) – Biela, zriadená, na krajoch jemná nepravidelná žltá zelená. Kríženie 22/07-2, Caballero x Kejda. V. 145/65 cm, p. 24/10/4, R 4, W 3.
- LOZORNO, 443 LM** (Mikulášek 2017) – Lososovë rúžový se žlutým okem. Uchováva otvorených 9 kvetů na klase minimálně s 25 puky, květenství 77,5 cm, výstavní uspořádání. Velikost květu 11,5 cm s vynikajícím zvlněním a voskovitostí. Sem. 11/07-2, Gabika x Ivory Queen. Uváděn v katalogu kanadské firmy Peeters Enterprises.
- BÍLÁ ELEN, 400 LM** (Kovařík 2017) – Čistě alabastrově bílé květy vynikající substance a textury jsou perfektně uchyceny na dlouhých klasech s až 26 puky. Dokáže najednou udržet 10 hrubě voskově zřasených květů ve dvouřadém provedení. Mutace odrůdy Elen.
- DALIBOR, 467 LM** (Mitiska 2017) – Zářivý fialkově červený s výrazným bílým žilkováním. Krásná živá barva. Výborná substance jemně nařasených květů, které jsou pevně uchycené ve dvouřadu na dlouhých a silných klasech. Semenáč: A4.
- RŮŽOVÝ OPÁL, 445 E** (Mitiska 2017) – Něžně broskvově rúžový, větší krémové oko s bordó červenými ryskami. Květy jsou pěkně nařasené s voskovou texturou. Na dlouhých a pevných klasech vytvářejí dobrý nákvět z 22 puků. Zdravě roste a díky velké násadě bruto se rychle množí. Semenáč: A66.
- FIRST TRADER, 235 VE** (Mimránek 2017) – Sytě lososová miniatura s velkým krémovým hrdlem, unikátně raný, při výsadbě v druhé polovině dubna kvete již koncem června. Je velmi množivá a zdravá, krásné hlízy, květy nejsou kadeřavé, ale mají dobrou substanci, dobře se rozevírají ve dvouřadu. Otevírá najednou 8 květů z až 24 puků. Zároveň je uváděna v katalogu kanadské firmy Peeters Enterprises.
- LAKMUS, 363 EM** (Mimránek 2017) – Světle krémově nazelenalý základ 9 cm velkých květů, temně fialově červené lemované oko, okraje jsou široce fialově rúžově lemované, barvy se postupně rozpíjejí z okraje do hrdla, jako u lakmusového papíru. Pevné klasy mají okolo 20 poupat. Semenáč CKZ-3, pochází z odrůdy Smutný Akant. Zároveň je uváděn v katalogu kanadské firmy Peeters Enterprises.
- BOŽANKA, 411 M** (Belička 2017) – Smotanovo biely vrch, spodné lupene sú sfarbené do svetivo žltej farby cez ktorú vystreľujú červené lúče – jazyk. Kvet je hrubo lupeňovo voskový, prísny dvojrjad. Sem 11-20, Ráj Srdce x Správna Susan. P. 24/9/4, R 4, W 4.

- DRAČIE OČI, 495 M** (Belička 2017) – Krásny hnedý, vonkajšie hrubé zriadenie kvetu. Na spodnom lupení je krásny smotanovo biely jazyk olemovaný červeným sfarbením, prísny dvojrad, súťažný typ. Udrží 10 otvorených kvetov. Sem. 11-719, Jehneda x sem. 11-552. P. 25/10/4, R 4, W 4.
- SRDCE DOKORÁN, 501 LM** (Belička 2017) – Kvet je čisto kriedovo biely. Vnútorne hrdlo kvetu je vyfarbené červeným menším okom – žilkami. Výborná dĺžka stonky, stredný vosk, prísny dvojrad, udrží 10 otvorených kvetov. Sem. 11-805, Jeanine x Pax. P. 26/10/5, R 3, W 3.
- XIMENA, 435 M** (Belička 2017) – Okraj kvetu pinkovo ružovej farby, zvláštne zvlínená čipka. Spodné lupene sú vyfarbené do veľkého citrónovo-žltého oblúka, rovná dlhá stonka kvetu, výborná na rez, udrží 8-9 otvorených kvetov. Sem 11-914, Samba x Správna Susan. P. 23/9/4, R 3, W 3.
- PINK PANTER, 542 LM** (Lelek 2017) – Výnimočná gladiola s delikátnou ružovo pinkovou farbou. Lupene nariasených hrubovoskových kvetov sú usporiadané do vzorného dvojradu s pravidelným nákvetom. Na rastline vysokej až 170 cm sa nachádza 28-30 pukov. Z pazúch listov vyrastá nezvykle veľký a ťažký klas, preto je potrebné stonku vyviazať o oporu. Tejto sorte doprajte mimoriadnu dávku výživy a odmení sa vám excelentným klasom a kvetom. Vysaďte ju čo najskôr, je pozdnejšia. Kvitne ku koncu sezóny a vtedy stíha len posledné výstavy. Tak tomu bolo aj v Žiline, kde koncom augusta získala titul Grand Champion výstavy. Samba x Ivory Queen.
- AXEL, 443 E** (Lelek 2017) – Väčšia časť kvetu je peknej pinkovej farby, na petáloch do svetlej oranžovej. Jej nariasené kvety kvitnú v pravidelnom dvojrade s pravidelným nákvetom. Na pevnej stonke je 23 pukov.
- MARLEN, 401 EM** (Lelek 2017) – Marlen už z diaľky zaujme svojim okatým kukučom. Zvlášť na spodných lupeňoch sú krásne svieže červené znaky, lemované koňakovým okrajom. Typicky dekoratívna, diváčka sorta, nakoľko oko zrkadlí aj v horných lupeňoch. Jemné zúbkovanie na okrajoch lupeňov.
- RAMONA, 352 EM** (Lelek 2017) – Nezvyčajne hlboko nariasené kvety červenej farby a jej odtieňov sú dekorované hlavne na vnútorných lupeňoch striebřistým bielym širokým lemom. Odolná, dobre rastúca, takmer plnokvetá zvláštnosť.
- PIROŠKA, 356 E** (Lelek 2017) – Piroška je v podstate rozprávková Karkul'ka. Čistá zamatová červená farba prechádza miestami do hlbokoj tmavej. Na pevnom klase býva 23 pukov v striedavom dvojrade. Piroška má dobré zdravie, trvácne a počasiu odolné kvety, ktoré v kytici či vo váze pôsobia veľmi dekoratívne.
- FETIŠ, 313 M** (Novák 2017) – Krémově bílá, hrdlo spodních petálů světle žluté, na nich jsou jasně červená oka s tmavě hnědou ryskou. Dvouřadé, rovné klasy nesou 20-23 pupat, otevírá 6-8 jemně zřasených a voskových květů. Dobře se množí, zdravě roste.

HEZOUNEK, 465 M (Novák 2017) – Pastelově růžová s tmavšími okraji spodních petálů a s karmínovými středy, zabírající velkou část květu. Dvouřadá klasy nesou 21-23 poupat voskových květů, otevírá 7-9 květů. Výborný zdravotní stav, dobře se množí.

KREV BOHŮ, 487 M (Novák 2017) – Tmavě fialová barva, na spodní části květu přechází do fialově červené s výraznou bílou ryskou. Střed horních petálů je světlejší. Květy jsou zvlněné, voskovité, dobře uchycené na klase, který nese 18-21 poupat, otevírá 7-9 květů. Zdravá, dobře se množící novinka, velice vhodná pro dekoraci i výstavní stoly.

ORIGINÁL, 413 M (Novák 2017) – Smetanově bílá, okraje petálů středně lila. Střed spodních petálů je velmi tmavý, modročervené barvy s černým značením. Atraktivní kombinace barev, otevírá 6-8 zkadeřených květů, na klase, který nese 20-22 poupat. Tato poutavá novinka vytváří hodně brutu, který spolehlivě klíčí.

ANNABELLA, 465 M (Smoleň 2017) – Malinově růžová s tmavou kresbou a zlatými žilkami na spodních lístcích. Voskové, silně zřasené květy. Dobrá množivost. Výška 130 cm. Klas dvouřadý, 22 puků, 7-8 souběžně otevřených květů. Semenač StS.DM.03.13.

KLAUDIA, 365 EM (Smoleň 2017) – Malinově červené okvětní lístky se žlutým středem na spodních lístcích. Květy mírně zvlněné, středně voskové. Krásný klas. Výška 120 cm. Puků 20, 8-9 otevřených. Odolný vůči chorobám. Semenač StS.08.12.

SZKOLNA MIŁOŚĆ, 443 EM (Smoleň 2017) – Květy lososově růžové s tmavším znakem na spodním lístku, středně zřasené a voskové. Výška 120 cm. Puků 25, 9-10 otevřených. Dobrá množivost. Semenač STS/MR/32/13.

Udělení Zlaté medaile Gregora Mendela

Ing. Dušan Slošiar

Stalo se již tradicí, že koncem května se pěstitelé, šlechtitelé a obdivovatelé kosatců scházíme u Ing. Pavla Nejedla v Lovčicích. Pavel je největším pěstitelem, ale i šlechtitelem kosatců v Čechách a taky výtečný kuchař, takže odmítnout jeho pozvání by byla velká chyba. Tento rok se to u něj trochu opozdilo, kvetlo to u něj skoro stejně jako u mne, tak oba dva jsme selektovali semenače. Proto termín Pavel stanovil na 3. – 4. června.

Z Gladirisu se kromě mne a Pavla dostavili Ing. Zdeněk Krupka, RNDr. Tomáš Sehnoutka, RNDr. Leonard Rýznar, Petr Mimránek a Jaroslav Kovařík. Ing. Krupka, jako náš prezident kosatců, nás informoval o závěrech konventu MEIS, který se konal v Polsku, kterého se týden před tím zúčastnil. Členům MEISU předal pamětní listy u příležitosti 20. výročí založení MIDDLE EUROPEAN IRIS SOCIETY.

Následovalo udělení Zlaté medaile Gregora Mendela za rok 2017. Tajná komise rozhodla o udělení této medaile Ing. Zdeňku Krupkovi za kosatec Last Filibuster – skupina SDB, za rozvoj šlechtění kosatců v této kategorii, jakož i za dlouhodobé presidentování naší Československé sekce.

Na počest této slávy Pavel udělal slavnostní oběd, kde se podávaly dvě pečené kachny se zelím a knedlíkem, hromady chlebíčků, buchet a zákusků. Zbývající čas jsme s přestávkami chodili pomáhat selektovat semenáče kosatců, abychom nějakou bombu nepřehlédli.

Jako vždy tam bylo k vidění mnoho super semenáčů, které v budoucnosti, až se namnoží, obohatí trh s kosatci. Večer nás Pavel pohostil velkou grilovačkou, až se nám dělaly boule za ušima. Já jsem taky promítnul, co zajímavého mi tento rok vykvetlo v semenáčích. V neděli jsme pokračovali v selektování a diskusích, no nakonec odpoledne nás Pavel propustil domů, každý obdržel ještě výslužku, i náš Bak několik dní válel sudy blahem z těch dobrých kostí z kachen.

Závěrem bych chtěl jménem nás všech poděkovat Radce a Pavlovi za péči, kterou nám v těchto dnech věnovali, a za nezapomenutelný gurmánský zážitek.

Sibiřské kosatce – nenáročné trvalky

Zdeňk Krupka

Sibiřské kosatce pěstuji cca od roku 2000. První odrůdy jsem získal od přítele Zdeňka Seidla, předního pěstitele a šlechtitele této skupiny bezbradkových kosatců v ČR, další dovozem od firmy Mid America Gardens. Několik odrůd jsem pak dovezl z Austrálie od Barryho Blytha. Vloni pak od firmy Ensata Gardens, která se specializuje na pěstování a šlechtění bezbradkových kosatců a pěstování denivek a host. Tato skupina kosatců není v ČR ještě dostatečně rozšířena, což je velká chyba, neboť tyto kosatce mají oproti bradatým kosatcům celou řadu předností, které se pokusím shrnout.

Výhody:

– nenáročnost na výběr stanoviště a pěstování, na jednom místě mohou zůstat i několik let – v mém případě jsou na pozemku již šestý rok a spolehlivě rostou a bohatě kvetou. Pěstují je na poli, na plném slunci (dají se však pěstovat i v polostínu), kde není možnost závlahy. Půda je bohatá na živiny, úrodná hnědozem, v hloubce pak jíl, který drží vláhu.

– odolnost vůči mrazům, suchu, extrémním deštům, letnímu suchu. V roce 2015 bylo v letních měsících extrémní sucho a teplo, přesto tyto kosatce neutrpěly bez závlahy žádnou újmu a v roce 2016 bohatě kvetly.

– odolnost vůči chorobám a škůdcům – je vysoká, prakticky netrpí houbovými chorobami ani živočišnými škůdci (např. květilkou na rozdíl od kosatců skupiny IB až TB). Občas se na listech některých odrůd může vyskytnout mšice maková (černá), její likvidace však není akutní. Listy kosatců jsou dekorativní po celou vegetační dobu a netrpí houbovými chorobami. Na podzim pak listy kosatců zežloutnou, následně zhnědnou a zakryjí tak oddenky kosatců s novými rostlinnými puky.

– množivost – je u většiny odrůd vysoká, týká se to zejména diploidních odrůd. Přesazování se provádí buď brzy na jaře nebo lépe na podzim v 9. měsíci, kdy již nejsou extrémní teploty. Při dělení trsů je nutné vytvořit rostliny obsahující cca 3-4 odnože. Dělení na jednotlivé odnože není správné, neboť vysazené rostliny se špatně ujímají a mohou přes zimu uhynout.

– variabilita barev i výšek – již dávno nejsou sibiřské kosatce pouze modrofialové či bílé, ale i žluté, vínové, kombinace bílé se žlutou, krémové, hnědé, levandulové, ale i s náznaky růžové, červené i tzv. plikáty. Vývoj šlechtění v posledních letech doznal značného pokroku a objevují se stále nové barvy a kombinace. Také výška květních stvolů je velice různorodá, kromě kosatců s vysokými květními stvoly jsou vyšlechtěny odrůdy výškově podobné skupinám IB i SDB. Dokonce některé odrůdy opakují kvetení (remontují).

– použití květů – jsou vhodné k řezu do vázy, zejména pro ty, kdo milují přírodnější druhy. Kombinují je s kosatci ze skupiny MTB. V menších vázách se výtečně vyjímají. Na rozdíl od kosatců TB či BB v místnostech tak intenzívně nevoní a nejsou na ně osoby alergické.

Negativa:

– neznámenal jsem žádná negativa v pěstování těchto kosatců.

Proto by se mělo pěstování těchto kosatců ve středoevropském regionu více rozšířit. Vysoké kosatce (TB), které jsou tak populární mezi pěstitelskou veřejností se na většině území již bez chemie bohužel pěstovat nedají. Pokud opomeneme provést postřik proti květilce nebo ho nestihneme provést včas a opakovaně, pěkných květů se nedočkáme. Také pokud je nepříznivé počasí, na jaře extrémní vlhko a přitom dusno, může se stát, že řadu květních stvolů postihne houbová choroba a uhnijí. Bývá to ovlivněno jarními mrazíky i přílišným použitím dusíkatých hnojiv. Toho se u sibirik bát nemusíme. Prostě sibiriky jsou vhodnou rostlinou pro každou zahradu a nevyžadují tolik péče a úsilí jako kosatce s bradkou. Na stanovišti mohou zůstat po řadu let, aniž by to u nich vyvolalo nějaké růstové problémy či snížení množství květenství. Že se obliba těchto kosatců ve světě zvyšuje svědčí to, že v roce 2016 získal kosatec Swans in Flight (Hollingworth 2006) jako první kosatec ze skupiny SIB nejvyšší ocenění pro kosatce v USA tzv. Dykesovu medaili. To jistě povzbudí další šlechtitele k získání nových a ještě atraktivnějších odrůd sibiřských kosatců.

Porozumějme denívkám

Petr Mímránek

Denivky, jak jsme je znali z první tetraploidní generace vyšlechtěné profesorem Lambertem a dalšími v devadesátých letech minulého století, postoupily do další etapy svého vývoje. Rychle v několika letech po roce 2000 vznikly nové tvary a dekorace v květech. Vývoj ve šlechtění denivek jde stále kupředu neuvěřitelně rychlým tempem. Člověk se zamýšlí, jestli se vůbec šlechtěním zabývat na domácí půdě, protože tento předstih v USA jak se mě jeví, nelze dohnat. Možná má smysl šlechtit u nás jen z důvodu přizpůsobení našim klimatickým podmínkám, protože

semenáče si musí vytrpět naše tvrdší klimatické podmínky a ty choulostivé již prvním rokem zimu nepřežijí. Současně zde máme již další generaci, kde se vytvořilo několik zajímavých vyhraněných směrů, které jsou stále zdokonalovány.

Znal jsem prvně triploid *Hemerocallis fulva* „Kwanzo“, který rostl jako planá denivka kolem plotů a jeho neostrá oranžová nevbuzovala zvláštní pozornost. Jde o triploid, tedy semena nevytváří, ale roste velmi zdravě a bez problémů. Dá se říct, roste jako plevel. Mezi první diploidní vysoce oceněné denivky patřila Barbara Mitchel (Stout Silver Medal: 1992, Award of Merit: 1990, Honorable Mention: 1987) uvedená v roce 1984, byla již narůžovělá, nádherného tvaru květu. Další první diploidy jsem obdržel od firmy WILD GARDEN, dobře si vzpomínám, jak jsem tyto moje první denivky, u nás vzácné a neznámé rostliny vysazoval na nejlepší místo na zahradě. Též jsem si zaplatil členství v AHS, American Hemerocallis Society a zjistil jsem, že v USA se touto květinou zabývá mnohem více šlechtitelů než je tomu u mečíků a jiných květin. Opylování je celkem snadné, denivky vytváří dostatek pylu a blizna je přístupná, ale po stránce genetiky jde o mnohem složitější záležitost než je křížení mečíků, včetně mnoha dalších problémů, které jsem postupně překonával. Dozvěděl jsem se, že několik šlechtitelů denivek se skutečně z chladnějších poloh USA přestěhovalo na Floridu nebo do jiných teplejších oblastí, aby mohli lépe a úspěšněji pracovat s těmito kráskami. Rostliny, jejichž list se na zimu ztrácí, jsou odolnější, dormantní, poznáte to při příchodu prvních mrazíků, kdy ztratí listí, kdežto teplomilné evergreeny zůstávají zelené celou zimu a mezitypy - semievergreen se chovají tak napůl. Často se stávalo, že v katalogích popisy o dormanci nebyly správné a rostliny se chovaly jinak. Evergreeny z Floridy patří stále mezi nejkrásnější. Mnoho šlechtitelů zbohatlo, protože ceny novinek jsou stále velmi vysoké a je o ně stále zájem. Některé novinky nebyly dostupné, protože již rok dopředu jsou předplacené, nebo je nutné koupit celou kolekci. Poslední roky však začali množit Holanďané pomocí meristémových kultur a tak i novější odrůdy jsou zde dostupné za rozumnou cenu, i když známe dovozy z Holandska, mnohdy jsou to záměny a kupující jsou zklamáni.

U denivek je pro šlechtění důležité znát ploidnost. Diploidní denivky mají 22 chromozomů, tedy dvě sady jedenácti chromozomů, tetraploidní mají 44 chromozomů. Převést diploidy na tetraploidy je možné vystavením embryí diploidních sazenic látce kolchicinu. Ovlivňování kolchicinem funguje také při rozmnožování tkáňovými kulturami. Teoreticky víme, že tetraploidy s diploidy nejdou křížit, ale existují i zde výjimky. Existují kultivary s narušeným počtem chromozomů a s tím pak jsou problémy. Provedení konverze umožňuje křížení diploidů s tetraploidy. Šlechtitelé se o to snaží z důvodu, že tetraploidy mají viditelně tendenci mít větší květy s lepší strukturou, silnější stonky a vitálnější růst, také širší listoví a silnější sazenice. Velmi rychle jsem si všiml, že některé tetraploidy méně a pomaleji odnožují. Pravděpodobně asi z tohoto důvodu někteří šlechtitelé v USA zůstávají stále u křížení diploidů. Nevýhodou diploidů je skutečnost, že trsy brzy obsahují velké množství rostlin, které pak mají zákonitě drobnější květy a je potřeba je rozsazovat.

Při popisu denivky se někdy uvádí, že kultivar je plodný oboustranně, takže jeho pyl snadno oplodňuje druhé květy a také snadno přijímá pyl. Přesvědčil jsem se, že

o této informaci lze mnohdy pochybovat, cílené křížení nebývá vždy úspěšné. Je potřeba sledovat, které kultivary semena snadno vytváří. Semínka se vytvoří, ale jsou neklíčivá nebo je tobolka prázdná, bez semen. Jsou zde velké rozdíly. U denivek v katalogích se vždy uvádí rodičovský pár, nevím, zda to je vždy pravda. Mohu pouze říci, že při šlechtění hraje velkou roli dominance, jeden ze základních objevů G. Mendela, laicky řečeno, některé znaky se přenášejí do potomstva mnohem častěji než jiné.

Výška, rozvětvení a počty pupenů jsou důležité atributy pro hodnocení kultivaru. Viditelné je základní rozdělení denivek na miniaturní s malými květy, vhodné do skalek, drobnokvěté, pak klasické s výškou kolem 40-50 cm a vysoké někdy i nad 1 m, které se vysazují do pozadí trvalkových záhonů. Nejvíce je prošlechtěna skupina s výškou 45-50 cm.

Také jsou zde rozdíly v ranosti, tedy máme rané a pozdní (rozdíl až 14 a více dní). Poslední dobou se velká pozornost věnuje vlastnosti „rebloom“, což je opakování květenství koncem léta. Tato vlastnost se nedá přesně určit, nemusí se vždy projevit a je ovlivněna klimatem a průběhem počasí. U mne je vždy toto druhé, opakované, květenství méně kvalitní než květenství hlavní na přelomu června a července. Z hlediska dekorativnosti denivky je to určitě důležitá a žádaná vlastnost. RE, jako rebloom, se udává v popisu denivek. Někdy to může být pouze obchodní reklama.

Připomeňme, že první předčasné květy jsou obvykle nekvalitní, bývají napadeny larvičkami komárka, můžeme mu říkat lidově komárek denivkový, které poznáme při prvním pohledu na zdeformované poupě, to odlomíme a zničíme. Naštěstí tento hmyz končí své životní období do poloviny června a pak následující poupata jsou již zdravá. Také chladné počasí má velký až devastující účinek na otevírání a vybarvení květů.

Máme možnost, nahlédnout na denivky přes internet ve vyhledávači google. Najedte na databázi „All Things Plants Daylily Database“. Je to mimořádná databáze a je zde zařazeno na 70 000 kultivarů registrovaných u americké společnosti AHS. Důležité je, že u každého kultivaru je představeno několik obrázků, takto lze posoudit různé rozlišnosti ve formě, barvě a vzorování. Prohlídka celé široké databáze se nedá časově zvládnout, proto lze, pokud známe nezkomolený název sorty zadat do vyhledávače jednoduše: „Daylily a název...“. Tak si zjistíte, jestli denivku máte správnou. V některých nabídkových webech jsou názvy mírně či více zkomolené, což není pro našince nic nového. Na internetu můžeme také vyhledat několik stovek denivkových farem a ještě více prodejců, zvláště pak v USA.

U denivky je dominantní barvou oranžová s mnoha odstíny této barvy, toto se projevuje při sledování semenáčů, kdy semenáče jsou většinou nečistých blátivě a hnědavě nevýrazných barev, podobně jako byly první odrůdy z konce minulého století. Nyní zde máme jasné fialové, červené, růžové, citronové žluté i bělavé. Nejintenzivnější se v současnosti šlechtí na barvu modrou, úplně modré ještě ale nejsou. Jsou zde náznaky, kdy fialová přechází v oku, eyezoně nebo předlemí do modravé. Mnoho odstínů fialové je oku nepříjemných, doslova jedovatých.

Další zvláštností je, že u jedné odrůdy se můžete setkat se změnou barvy a také změnou tvaru. Proto na internetu najdete i několik fotografií jedné odrůdy.

Jednodílné denivky mají tři okvětní lístky a tři sepaly. Polymerní mají čtyři nebo i více. Tyto formy se mohou objevit příležitostně u mnoha odrůd. Některé novější kultivary produkují vyšší procento polymerních květů, některé i 100 %.

Velkou módou jsou denivky „pattern-skeleton“, nebo také zdvojený pattern. To jsou denivky se zvláštní trhanou kresbou v prostoru oka. Může se stát, že květ je někdy zcela normální a někdy s kostrovou kresbou a podle fotografie, kde je květ bez patternu, byste si tuto rostlinu nikdy nekoupili. Fotografie bývají také zkrzeslené třeba nekvalitním fotoaparátem či špatným nastavením fotoaparátu. Nejlepší fotografie vznikají při tmavším pozadí a zamračené obloze. Proto hurá, fotografujeme až zaleze sluníčko za mrak. Mějme tedy na paměti, že na internetu se nedíváme na skutečný květ na zahradě.

Je mnoho dalších roztodivných květů denivek, od poloplňných, plně plných (polymultipetalních), různě zoubkované a krispované, spider typy pavoukovité, hvězdčovitité a také UFO. Co jsou UFO denivky? Jsou to spidery, tedy denivky s dlouhými petály, na konci ještě různě tvarované, jako tykadla nebo antény u fona, rozšířené lopatkou. Zajímavé jsou denivky s vrásněním na ploše květu nebo s okraji hadovitě pomačkanými.

Máme květy čistých barev, s diamantovým odleskem. V kombinacích a mnohočetnosti barev a pikotáží je velký, ba až neuvěřitelný pokrok. Zprvu přišly první typy s okem, obřím kontrastním okem, halo s prstencem okolo citronově nebo olivově zeleného středu květu, což zdůrazňuje jeho krásu. Později jsme se dočkali dvojitého a nyní i trojitého halo, což mají denivky, které by měly mít název duhové. Pikoté, čili odlišně barevně lemované odrůdy, měly zprvu náznak dvojitě pikotáže, nyní máme lemování i třemi barvami a současně s trojitým halo, plus bílý široký zoubkovaný okraj a olivově zelené hrdlo. To už nejsou parkové, z dálky krásně oranžově nebo žlutě citronově zářící květy. Jsou to již květy doslova z jiného světa až neskutečné.

Další novinkou, která zaujala, je typ prisma, trojúhelníkovité halo. Prismatické denivky si získávají značnou popularitu, protože jsou šlechtěny i do velikosti květu. Čím větší květ, tím větší nepřehlédnutelnost. Největší květy mají ale pavoukovité denivky, zprvu mne nelákaly, především pro náročnost křížení, jsou většinou vysokého vzrůstu, s malým počtem květů. Nyní však máme již spidery s halo, dokonce vlnkované, zoubkované. Vše již záleží na vkusu a náládovosti pěstitelů i lidí, o co je kupní zájem. Každopádně po kosatcové sezoně nastává denivková a pak mečíková.

Fotografujeme kytky

Ing. Dušan Slošiar

Vážení kamarádi, je konec dubna, venku stále lijí, potřebuji vysadit semenáče kosatců a mečíky, jsem otráven jak indiánský šíp, tak využívám tohoto času, abych napsal tento článek. Jak víte, léta dělám obrazovou přílohu našeho zpravodaje, rukama mi projde tisíce fotek, s některými se musím hodně trápit ve Photoshopu,

aby to bylo publikovatelné. Občas mě někteří členové poprosí o radu, jaký fotoaparát si mají koupit, nebo mně někteří kamarádi tvrdí, že fotí mobilem nebo tabletem, a že to dělá pěkné fotky, takže foťák už ani nepotřebují.

Bohužel je to jen zdání, podlehnouti reklamám o tom, že to má rozlišení 22 miliónů (22 M) pixelů, tj. obrazových bodů, a že z toho mají fotky nádherné. To bohužel ani omylem není pravda. Nejsem žádný fotografický expert, ale fotil jsem na klasický film, potom kompaktním digitálem a dnes už pár let fotím digitální zrcadlovkou. Za tu dobu jsem získal hromadu zkušeností, jak od přítele Leonarda Rýznara, tak nastudováním některých pojmů a taky poučením z vlastních chyb. Problematiku fotografování kytek I, II, III, popsal přítel Leonard už v našem zpravodaji č. 122 (rok 2006), č. 123 (rok 2007) a č. 125 (rok 2008). Pokud už jste tyhle zpravodaje spálili, nebo jste ještě nebyli našimi členy, tak se podívejte na mé stránky www.gladiris.cz a tam na stránce archiv zpravodajů je naleznete, pokud budete mít zájem. I když od té doby uběhlo deset let, vše je tam aktuální i dnes, možná jen s jedním rozdílem, a to, že na klasický film se dnes už nefotí, protože výhoda jemnosti zrna na kinofilmu byla dnes za těch 10 let smazána snímači o velkém rozlišení oněch 22 M.

Před deseti lety vrcholem u digitálu bylo rozlišení 3 M. Technika dnes velmi pokročila, fotit můžete telefonem, tabletem, kamerou, fotoaparátem. Jenže každý přístroj je k něčemu předurčen, v tom vyniká. Má i doplňkové služby, které jsou však nekvalitní. Telefon slouží k volání z bodu A do bodu B, můžete s ním i fotit a filmovat, ale nemá to clonu, optika je mizerná, takže s ním nikdy neuděláte takovou fotku nebo nenatočíte film jako s fotoaparátem nebo s kamerou. Tablet slouží zejména k prohlížení internetu a fotek, a s fotografováním je to stejné jako u mobilu. Kamera slouží zejména k filmování, je konstruována tak, aby rychle zaostřovala při přibližování, taky s ní můžete fotit, ale nemá to clonu, tak je to ostré, nejde rozostřit pozadí. Fotoaparátem můžete i filmovat, ale problém je při přibližování (zoomování) se zaostřením. Takže pokud chci kvalitní fotku, která bude ostrá jako břitva a bude mít štávu, tj. bude barevně a světelně vyladěná a bez šedého závoje, tak použiji každopádně fotoaparát.

V současné době máte na výběr dvě základní kategorie digitálních fotoaparátů, a to kompaktní a zrcadlovky. V následujících řádkách vám popíšu jejich výhody a nevýhody, abyste se při koupi fotoaparátu mohli správně rozhodnout. Ale v první řadě, když kupujete nějaký výrobek, musíte vybírat podle jeho parametrů, tj. vlastností, které má a dále by vás měl zajímat poměr cena : užitná hodnota. Dnes aušus vládne světu, lidé nehlídají na parametry, ale na cenu, a to je největší chyba. Dříve platilo heslo: Nejsem tak bohatý, abych kupoval levné věci. V překladu to znamená, radši si připlatím za kvalitu, je to levnější, než stále dokola kupovat aušus.

Na co se zaměřit při kupování fotoaparátu

Objektiv

Tohle je nejdůležitější součást fotoaparátu. A nejdůležitější vlastností objektivu je světelnost značená písmenem f. Hodnoty světelnosti jsou udávány základním clonovým číslem, které vyjadřuje poměr ohniskové vzdálenosti [mm] k průměru

vstupní pupily [mm]. Pro objektiv se vždy uvádí nejvyšší možná hodnota, používá se zápis např. f/2.8, 1:2.8, f/3.5-4.5, 1:3.5-4.5. Hodnota světelnosti objektivu určuje, kolik světla dopadne na snímač (nebo film). Nejvyšší světelnost (hodnoty kolem f/1) znamená minimálně kladený odpor procházejícímu světlu skrze objektiv. Velmi kvalitní objektivy mají světelnost kolem f/1.4, f/1.8 a jde výhradně o objektivy s pevným ohniskem označené např. Canon EF 50 mm f/1.8. U velmi kvalitních zoom objektivů se světelnost pohybuje od f/2.8. S rostoucí ohniskovou vzdáleností objektivů klesá většinou i jejich světelnost označená např. Canon EF-S 18-55 mm f/3.5-5.6. Obecně lze říct, že čím je objektiv světelnější, tím je jeho užitná hodnota vyšší.

Pro nás laiky z tohoto plyne čím nižší je číslo světelnosti f, tím více propustí objektiv světla a tím potřebujeme méně času na expozici snímku, tím pádem menší možnost roztřesení fotky a samozřejmě z toho plyne i větší ostrost fotky. Objektivy, které mají zoom (přibližování) tak světelnost f je označená dvěma čísly např. f 3.4 - 6.4, nižší číslo je bez zoomu tj. 3.4 a vyšší číslo 6.4 je pro maximální přiblížení. Je to logické proto, že úhel záběru při přiblížení je menší, čočky jsou dál od sebe (pohled rourkou), světla je méně, a proto je nutno exponovat déle, je potřeba delší čas na expozici. Jelikož hrozí nebezpečí roztřesení snímku, je vhodné použít stativ. Pro ukázkou jsem nafotil objektivem se zoomem 18-105 mm, který při ohnisku 50 mm má světelnost f 5, a objektivem s pevným ohniskem 50 mm, který má světelnost f 1.8. U obou objektivů jsem nastavil ISO 100 a úplně otevřel clonu. Zajímal mne potřebný čas na expozici, výsledek vidíte, foceno z ruky, viz obrázek 1: Vliv světelnosti objektivu na nutnou dobu expozice.

Z uvedeného vidíte, že objektiv se světelností f 1.8 potřebuje na expozici 6,4x menší čas než objektiv se světelností f 5, tím taky je 6x menší možnost rozmazání snímku a daleko větší následná ostrost snímku. Objektiv 50 mm, s pevným ohniskem, taky líp při plně otevřené cloně rozmazává pozadí, hloubka ostrosti nebyla cílem experimentu.

Obrázek 1 (všechny obrázky naleznete v barevné části Zpravodaje) zobrazuje vliv světelnosti objektivu na nutnou dobu expozice.

Ohnisková vzdálenost objektivu se udává v mm. Ohnisková vzdálenost je vzdálenost optického středu čočky (objektivu) od jejího ohniska. Fotografické objektivy se podle ohniskové vzdálenosti rozlišují na širokoúhlé (s malou ohniskovou vzdáleností), normální (jejich úhel záběru zhruba odpovídá lidskému oku, takové snímky pak mají nejpřirozenější perspektivu) a teleobjektivy, ty jsou schopné „přiblížit“ i velmi vzdálené předměty a tak mají mnoho využití při fotografování sportu, divoce žijících zvířat apod. Pro nás laiky je z tohoto nejdůležitější pochopit, že ohnisková vzdálenost objektivu nám udává, jaký úhel obrazu jsme schopni příslušným objektivem nafotit. Kruh má úhel 360°, pravý úhel 90°. Zkrátka jak široký záběr jsme schopni nafotit. Pro snazší pochopení uvedu příklady:

Ohnisko 14 mm = úhel 114°

Ohnisko 18 mm = úhel 100° (přibližně to odpovídá pohledu našich očí, jak vidíme bez přiblížení)

Ohnisko 32 mm = úhel 68°

Ohnisko 50 mm = úhel 46° (chová se jako pohled přes dalekohled, který

přibližuje 3x)

Ohnisko 105 mm = úhel 23° (chová se jako pohled přes dalekohled, který přibližuje 7x)

Teleobjektivem, který má ohnisko 300 mm, skupinu 5 osob nevyfotíte ze vzdálenosti 3 m, ale budete muset couvnout možná 100 m, abyste je všechny dostali do záběru.

Čím menší ohnisko objektivu, tím více toho zachytíme na fotografii, oceníme to při fotografování lidí, krajiny, nemusíme tolik couvat, aby se nám tam celá skupina vešla, a nehrozí nám, že šlápneme do podpapíraku. Když si budeme chtít na rozhledně vyfotit krajinu dokola, a budeme mít objektiv s ohniskem 18 mm, tak na to nám budou stačit 4 fotografie, ale při ohnisku 50 mm budeme muset udělat 8 fotek. Viz obrázek 2.

Rozsah zoomu je optické přiblížení, kdy objektiv nahrazuje dalekohled. Rozsah zoomu nám v podstatě určuje šíři záběru. V naprosté většině jsou přístroje vybaveny objektivem s trojnásobným rozsahem zoomu (3x zoom). Tyto fotoaparáty jsou určeny pro zachycení běžných situací, protože 3x zoom naprosto bohatě vystačí pro tento typ záběrů.

Zoomy s větším rozsahem umožňují z jednoho místa pořídít jak záběry celé scény, tak i jednotlivé detaily anebo velmi vzdálené objekty. Volí si je tedy fotografové, kteří se fotografování více věnují a zajímají je i neobvyklé záběry. Velký rozsah zoomu má ale i své nevýhody. Takové objektivy mohou být o něco méně kvalitní, než ty s malým rozsahem. Fotografování dlouhým ohniskem je také náročnější na dobré světlo, protože při horším osvětlení dochází velice často v důsledku roztřesení snímku k jeho rozmazání.

Pro nás laiky je důležité pochopit, že jsou objektivy bez zoomu – s pevným ohniskem, ty mají perfektní světelnost, protože mají míň čoček, nevýhodou je, že pokud chceme, aby květ na výšku pokryl např. 90% výšku fotky, tak se musíme s fotoaparátem pohybovat ke květu nebo od něj. Používáme-li aparát se zoomem, můžeme nastavit žádanou velikost pokrytí políčka zoomovacím kroužkem, u kompaktního aparátu pomocí páčky přiblížení.

Digitální zoom – to je k ničemu, to vám jen udělá digitální výřez fotografie, fakticky se jedná o zvětšení obrazových bodů, aby se pokryla plocha fotografie, to si klidně uděláte doma na počítači, každý obrazový bod se nahradí např. 4 body stejné barvy a tím dojde k dvojnásobnému zvětšení fotografie, k žádnému zvýšení rozlišení snímku nedojde, to jen výrobce se vás snaží nachytat, že to má např. 5x optický zoom + 4x digitální zoom, abyste si mysleli, že to má zoom 9x.

Pro zastánce focení pomocí mobilu nebo tabletu mám jedinou poznámku, laskavě se podívejte do specifikace vašeho mobilu, jaký to má zoom, tak zjistíte, že optický žádný, ale jen digitální, takže když fotíte a hrajete si se zoomem, je to jen ztráta času, dochází jen k prachspřestému ořezání fotky a jejímu následnému zvětšení, to si uděláte opravdu v klidu na počítači. Pokud mi stále nevěříte, tak si vyfotíte objekt bez zoomu a potom ze stejné vzdálenosti nějaký detail tohoto objektu pomocí zoomu, stáhněte si to do počítače a tam si tu fotku bez zoomu zvětšete, zjistíte, že jsou úplně stejné. Něco jiného je u optického zoomu, tam ty detaily jsou opravdu markantní, stejně jako pohled přes dalekohled.

Stabilizátor obrazu, kterým jsou vybaveny některé přístroje nebo i samotné objektivy u zrcadlovek, je schopen do jisté míry zabránit rozostření snímků, při fotografování se zoomem.

Je to velmi dobrý pomocník, ale ani zdaleka neplatí, že zachrání každou situaci, anebo že by s přístrojem bez stabilizátoru nebylo možné pořídit ostrý snímek. Použití stabilizátoru je vhodné například při fotografování dlouhým ohniskem zoomu anebo při horším světle. Hodí se především na statické záběry, protože pro zachycení pohybu je zapotřebí krátkých expozičních časů a ty mohou být použity jen při dobrých světelných podmínkách. Pro některé typy záběrů je tedy stabilizátor naprosto zbytečný.

Pro nás laiky je důležité jen to, že pokud za stejnou cenu, nebo jen o něco nepatrně větší tam máme i stabilizaci obrazu, tak se rozhodneme pro stabilizaci.

Doplňky objektivu

Tady se podíváme, zda na objektiv jde nasadit např. sluneční clonu. V případě, že vám záleží na co nejlepší kvalitě fotek a chcete eliminovat nežádoucí účinky bočního parazitního světla dopadajícího na přední čočku objektivu, měli byste používat sluneční clonu vždy, kdy je to možné. Další možností jsou filtry, jako je UV filtr.

UV filtr (označovaný též jako Haze) má za úkol omezit průnik ultrafialového záření do objektivu. Jeho použití lze doporučit při focení na prudkém světle, u moře nebo na horách – tam by se totiž mohlo stát, že fotografie bude bez filtru neostrá, jakoby zahalená mlžným modrým oparem. Často se také doporučuje používat UV filtr vždy jako ochranu fotoaparátu obecně. Našroubovaný filtr je pak totiž jediným místem, které se dostane do kontaktu s prachem, špinou, ale také všemi možnými „čističi skla“. Zároveň poskytuje jistou ochranu snímáči, který je na UV záření extrémně citlivý. V neposlední řadě je nutno uvést, že je mnohem levnější vyhodit filtr v ceně okolo 300 Kč než celý objektiv.

Druhým filtrem je polarizační filtr. Ačkoliv už nejde o tak levnou záležitost, jako v případě UV filtru, všele doporučuji nákup „polarizáku“ všem fotoamatérům, kteří to s fotografií myslí alespoň trochu vážně. Polarizační filtr se používá pro zmírnění či úplné odstranění odlesků prakticky na všem vyjma kovu, výborně poslouží i při fotografování vody nebo jako nástroj pro sytější barvy. Skvěle sytí modrou barvu, což se často využívá pro zvýšení kontrastu mezi oblohou a oblaky. Obecně se polarizační filtry dělí na cirkulární a lineární. S posledně jmenovanými se dnes nesetkáte příliš často, používají se totiž jen na přístrojích s plně manuálním ostřením. Cirkulární filtr se používá tak, že jej našroubujete na objektiv a pomalým otáčením měníte jeho účinek. K pravé polarizaci dojde jen při správném natočení, když je zároveň scéna osvětlena ze strany.

Velmi cenný je polarizační filtr v portrétní fotografii, kde eliminuje odlesky tak, že může nahradit líčení (pudrování) modelu. Odlesky na tváři jsou totiž nejčastější příčinou špatných portrétů. Problém však mohou v tomto případě způsobit delší časy. Pro nás laiky je důležité, pokud je to možné, tak zvolíme samozřejmě přednostně objektivy, které umožňují tyhle doplňky. Já osobně používám jak sluneční clonu, tak současně oba filtry, jsou konstruovány tak, že jdou do sebe zašroubovat, získám tak sytější barvy jako po dešti a navíc mám chráněné sklo

objektivu.

Umístění blesku

Blesk u slušného fotoaparátu musí být umístěn přesně nad osou objektivu, digitální zrcadlovky to mají samozřejmě všechny, ale 95% kompaktních digitálů ho má záměrně umístěn stranou od osy objektivu, to vám automaticky hází na fotografii tvrdý boční stín, který je rušivý. Viz obrázek 3. Záměrně je to proto, abyste nemohli kompaktem dělat fotky srovnatelné se zrcadlovkou, není to žádný technický problém mít blesk nad osou objektivu. Protože když do kompaktu dají slušný objektiv s vysokou světelností, snímač s velkým rozlišením, tak vám to znepríjemní aspoň tím bleskem, jinak byste tím kompaktem dělali ve většině případů stejně kvalitní fotky jako zrcadlovkou. Když zase dají blesk nad osu, tak to ošidí na objektivu, cloně a ovládacích prvcích. No, a když to moc neošidí, tak ten kompak je dražší než zrcadlovka a to byste se pěkně napálili.

Hledáček

Slouží k tomu, abyste viděli a správně zaměřili scénu, kterou chcete fotografovat. Některé kompakty ho nemají vůbec a nahrazují ho displejem, a to je šílený žrout baterek. Navíc při slunci toho na tom displeji moc nevidíte. Potom jsou hledáčky optické přes hranol, který zase není přesný, dochází k takzvané paralaxe, obraz bude posunut, protože osa hledáčku, který je stranou, nesouhlasí s osou objektivů a je to nepřesné. Další možností je elektronický hledáček, který vám přenáší obraz ze snímače, to žere taky baterie, ale netrápí vás slunce. Nejdokonalejší hledáček je u zrcadlovek, tam je před čipem na konci objektivu sklopné zrcadlo pod úhlem 45°, které přenáší obraz přes hranoly nahoru do hledáčku. Vidíte tak přesně, jaký obraz prochází objektivem a bude exponován na čip. A nespotřebovává to žádný proud baterek.

Expoziční režimy

Tohle je další oblast, na kterou je potřeba se zaměřit při koupi fotoaparátu, zejména u kompaktu. U nejlevnějších kompakťů je jenom režim P. To znamená, že nemáte kontrolu nad fotografií, jedná se o plně automatický režim, digitál si sám zvolí clonu a čas a po zaostření provede expozici. Všechny digitály jsou doplněny různými scénickými expozičními režimy, např. krajina, portrét, noční scéna, svíčka, kvetoucí příroda, podzimní barvy, jídlo, pláž, sníh, západ slunce, ohňostroj, sport, zvířata, děti, atd. Pomocí nich lze trochu eliminovat nedostatky automatu. Slušný fotoaparát má mít v parametrech tyhle 4 základní expoziční režimy: P, S, A, M.

Jak fungují jednotlivé expoziční režimy:

P – programová automatika: Nastavuje automaticky čas a clonu, takže nemáte kontrolu nad tím, jakým způsobem bude snímek zachycen.

A (nebo Av) – priorita clony: Ručně si nastavujete clonové číslo a automatika přístroje doporučí potřebný expoziční čas podle toho, při jakém světle fotíte. Hodí se vždy, když chcete ovlivnit hloubku ostrosti. Tento expoziční režim používají všichni zkušenější fotografové jako hlavní. Pro nás laiky je velmi důležité pochopit, jaký vliv má velikost clony na ostrost fotografie. Pamatujte si, že čím víc je clona otevřená (má

malé clonové číslo, např. F2), tím má snímek menší hloubku ostrosti, mečík který fotíte, bude ještě ostrý, ale vše za ním už bude rozmazané, a naopak, když bude clona co nejvíce zavřená (clona má vysoké clonové číslo, např. F16), budete mít snímek ostrý v celé hloubce. Je potřeba si také uvědomit, že otevřením nebo přivřením clony rovněž regulujete množství světla, které prochází objektivem na snímač, takže se automaticky mění čas, potřebný k exponování fotografie; čím je clona víc otevřená, tím kratší čas a opačně. Clona a čas jsou dvě veličiny, které jsou u fotografování propojené a navzájem se neustále u každého snímku ovlivňují.

S (nebo Tv) – priorita času: Ručně si nastavíte požadovaný expoziční čas a automatika dopočítá potřebnou clonu podle toho, při jakém světle fotíte. Hodí se tehdy, když chcete mít pod kontrolou zachycení pohybu. A zase čím menší čas, tak potřebujete větší intenzitu světla pro správné exponování snímku. Clona se automaticky otevře na potřebnou hodnotu, hloubka ostrosti bude ale malá.

M – manuál: Ručně nastavujete čas i clonu, automatika přístroje je vypnuta. To využívají odborníci.

Obrazový snímač

Výrobce udává v parametrech rozlišení, například, že snímač má 20,2 Mpx, to znamená, že vám vytvoří obraz až o počtu 20 200 000 obrazových bodů (pixelů). Pro Vaši představu: monitor počítače, který používám, má zobrazení 1920 x 1080 bodů = 2 073 600 bodů, tj. 10x méně. Další údaj, který výrobci uvádějí, je rozměrová velikost snímače, udávají to v palcích, např. 1". Palec je anglická míra = 2,54 cm. Velikost CCD nebo CMOS snímače zajímá mnoho fotografů proto, že má nemalý vliv na kvalitu výsledné fotografie, především pokud jde o obrazový šum. Obrazovým šumem se rozumí to, že na tmavších místech budete mít světlé fleky, jako když to posypete popraškem. Nezáleží ovšem jen na velikosti snímače, ale také na tom, z kolika pixelů se snímač skládá. Kvalita obrazové informace totiž záleží především na velikosti jednotlivých pixel. Čím větší je každý jednotlivý pixel, tím víc na něj dopadne světla a tím kvalitnější informaci poskytne k dalšímu zpracování. Z toho plyne, že pokud máme dva snímače stejné velikosti a jeden z nich má menší rozlišení, mohou být jednotlivé pixely větší a můžeme tedy předpokládat, že takový snímač bude poskytovat kvalitnější informaci.

Výsledná kvalita snímků záleží také na použitém procesoru a na tom, jak dokáže informace ze snímače zpracovat. Pro nás laiky je potřeba si z toho vzít poučení, že je sice dobré mít velké rozlišení snímače, ale jen tehdy, pokud to fotoaparát dokáže zpracovat. Na to musí být ovšem vyzbrojen výkonným procesorem a elektronikou; nemyslete si, že Vám ji do mobilu nebo do levného kompaktu nacpou. Tak to si opravdu můžete jen myslet. Snímačí čipy vám dnes vychrlí v Číně na automatech za pár šupů. Samozřejmě si taky představte, jak Vám nacpou do mobilu nebo tabletu, který má tloušťku 1 cm pod čočku velikosti knoflíku košile kvalitní čip široký 2,5 cm, to technicky nejde, aby to fungovalo. Dají tam tedy čip velikosti do 1 cm, čímž se zvýší obrazový šum. Viz obrázek č. 4, kde porovnávám fotku z 23 Mpx telefonu s fotkou z digitální zrcadlovky s rozlišením jen 12 Mpx. Tady si můžete sami vytvořit úsudek. Bylo to foceno ze stejné vzdálenosti.

Tohle jsou hlavní věci, na které byste podle mne měli klást důraz při porovnávání

parametrů při výběru digitálního fotoaparátu. V zásadě jsou dvě hlavní možnosti výběru, a to kompaktní aparát nebo zrcadlovka.

Kompaktní digitální fotoaparát

Už název vystihuje konstrukční řešení tohoto fotoaparátu, a to, že objektiv je trvale spojen s tělem fotoaparátu. Objektiv tedy nemůžeme měnit, s ním si musíme vystačit. Teď vám laicky popíšu, jak kompaktní pracuje. Po zapnutí digitálu se zapne elektrický proud do snímače a displeje, který je od toho okamžiku pod proudem z baterek, nebo akumulátoru. Okamžitě začíná přes objektiv proudit světlo na snímač a fotony světla začnou vyřazet elektrony z polovodičové vrstvy snímače. Ty se sbírají katodou a pomocí procesoru a celé elektroniky se zpracovávají na obraz, který je promítán na displej. Displej je vlastně digitální televize, která taky neustále žere proud. Potom natáhnete ruce abyste na displeji viděli, co chcete nafotit, pomocí ovládače zoomu zase spustíte servomotorky a obraz si oddálíte nebo přiblížíte, stanovíte si tak kompozici snímku, potom jemně namáčknete spoušť, v tom okamžiku vám elektronika expozimetru spočítá, jaké množství světla dopadá na čip, nastaví nějakou clonu pokud nefotíte s preferencí clony, stanoví jak dlouho se bude osvětlovat čip při expozici, urovná vám čočky, aby obraz dopadající na snímač byl co nejostřejší. Vyhodnotí zda to postačuje, popřípadě má do provozu uvést blesk, tuto operaci zvládne elektronika za zlomek vteřiny, potom se vám rozsvítí kontrolka nebo vám pípne digitál, že můžete dokončit mačkání spouště a domáčknete, obraz se vám začíná zpracovávat, displej většinou zhasne, nebo se zastaví na dobu, než to elektronika zpracuje a uloží na paměťovou kartu, potom se zase rozsvítí displej a světlo dále dopadá na čip, který je pod proudem, vyráží další elektrony, procesor běží neustále na plné obrátky a předává obraz na displej a takhle stále dokola do doby než vypnete fotoaparát, pak servomotorek zasune objektiv a v té době si baterie konečně odpočinou. Samozřejmě je potřeba si uvědomit, že čip, který je pod proudem a celá elektronika a hlavně procesor se touhle činností taky značně zahřívají, oxidují a to všechno má vliv na životnost procesoru, jednotlivých snímacích bodů a tím kvalitu snímacího čipu a to se výsledně projeví na vyrobené fotografii. Výrobci u kompaktních uvádějí v parametrech, že výdrž akumulátoru nebo jedné sady baterek se pohybuje od 200 do 400 snímků, podle kvality doporučených zdrojů pro ten který typ přístroje. Kompakty, protože tam není zrcadlo, tak nejsou tak velké, proto jejich přednosti jsou malé rozměry, dají se lehce strčit do kapsy, a nízká cena. Objektivy nejsou tak kvalitní a snímací čipy pro malé rozměry, které se do nich většinou montují, zase při zhoršených podmínkách trpí už zmiňovaným šumem.

Protože při absenci hledáčku u většiny kompaktních musíte mít při focení natažené ruce, a též kvůli samotné lehkosti přístroje, dává to velkou šanci roztřesení a tím následně neostrosti snímku. Ale za dobrých světelných podmínek jste schopni slušným kompaktem zhotovit fotografie srovnatelné se zrcadlovkou. Většina nás v Gladirisu dosáhla šedesátku, začínají se nám třást ruce, někdy máme problém trefit se lžící do huby, takže víc jídla máme na bryndáku než v hubě, tak proto ještě půlhodiny po obědě tajně žužláme bryndák, abychom předčasně nechcipli hlady,

proto fotografování s nataženými rukama nebude to pravé ořechové. Protože je to digitál, tak jedna fotka nás nic nestojí, je potřeba roztřesení eliminovat tím, že si klidně uděláte 10 snímků, a na počítači si vyberete ten nejlepší, nejostřejší, já to tak dělám i u zrcadlovky. I když si prohlédnete fotku na displeji foťáku, tak tam nepoznáte neostrost tak, jako na monitoru počítače.

Digitální zrcadlovka

Patří do kategorie nejlepších fotoaparátů, pomocí ní zhotovíte profesionální fotky nejvyšší kvality. Je konstruována ze dvou částí, a to z objektivu a těla. K tělu můžete nasadit libovolný objektiv, výměna objektivu trvá tak 5 vteřin. Při klasické konstrukci zrcadlovky prochází světlo objektivem a odráží se přes zrcadlo do pentaprismatického hranolu a dál do hledáčku. Některé levnější varianty pak místo hranolu používají soustavu zrcadel. V hledáčku je tedy vidět přesně to, co skutečně fotíte, na rozdíl od hledáčků průhledových, používaných u kompaktních kamer či EVF přístrojů (elektronický hledáček). Při expozici dojde ke sklopení zrcadla a světlo tak prochází objektivem na snímač. Focení probíhá následovně: Vytáhnu zrcadlovku z brašny a pověsím si ji za krk, je to robustnější přístroj, proto je ho potřeba jistit, kdyby vám náhodou vyklouzl z ruky, aby neskončil v bahně nebo na betonu. Potom sundám krytku z objektivu a zapnu fotoaparát, který se uvede jen do pohotovostního režimu. V hledáčku vidím digitálně parametry, jaké mám nastaveny: číslo clony, ISO, atd. Na otočném voliči zvolím expoziční režim, např. A – prioritu clony. Nastavenou velikost clony vidím digitálně v hledáčku. Fotoaparát stále nic nedělá, až když namáčknou spoušť, rozsvítí se mi zaostřovací bod, kde mám zaostřeno, ty si můžu volit pomocí křížového voliče, protože mám u své zrcadlovky 11 možných zaostřovacích bodů, a někdy se stane, že nechcete mít zaostřeno na střed snímku, ale třeba na osobu na pravé straně snímku, fotoaparát teď teprve měří expozici, k nastavené cloně dopočítá čas, současně doostří a rozsvítí zelenou tečku, indikující, že je zaostřeno, že je vše hotovo, nebo pípne, je to tak, jak si to přednastavíte, pohledem přes hledáček zkontroluji zda je to ostré jak jsem chtěl, pokud se mně to nelíbí, tak upravím velikost clony, znovu namáčknou spoušť a když je to OK, tak domáčknou spoušť, až v tomto momentě se sklopí zrcadlo, spustí se elektronika snímače, ve vypočítané době proběhne proud snímačem, procesor zpracuje fotku a uloží ji do paměti a zrcadlo se sklopí zpět, procesor a snímač se vypíná a zase je fotoaparát jen v pohotovostním režimu. Světlo dopadalo na snímač jen po dobu expozice. Takže tady je vidět ten rozdíl v zatížení akumulátoru oproti kompaktním. Já používám Nikon D5100.

V minulosti jsem na návštěvě USA uvažoval, že si tam koupím záložní akumulátor, elektronika je tam možná tak o třetinu levnější, no nakonec jsem to zavrhnul jako zbytečnou investici. Jakou to má kapacitu fotek na jedno nabití jsem ve specifikaci nezjistil, výrobci to ani neuvádějí. Minulý rok, když jsme byli v USA, tak jsem tam fotil od rána do večera, fotoaparát jsem měl neustále zapnutý, pověšen na krku a vypínal jsem ho, až když jsem si šel odpočinout. Cvakal jsem jednu fotku za druhou, paměťovou kartu mám 30 GB, tak jsem fotil na plné rozlišení. Nikdy se mi nestalo,

aby mi došel akumulátor. Po celodenním focení indikátor stavu akumulátoru ukazoval, že je plně nabitý. Večer po návratu do hotelu jsem ho pro jistotu dal na chvíli do nabíječky, za půl hodinky byl plně dobítý. Tak jsem si dal tu práci a spočítal jsem, kolik jsem toho za den nafotil. Nejvíce jsem fotil druhý den po našem příjezdu do USA. Podle EXIFU fotek, který ukládá ještě u každé fotky den a čas a hodnoty nastavení fotoaparátu, jsem přesně spočítal, že 12. 5. 2016 jsem za celý den nafotil přesně 1823 fotek a teď si to porovnejte s kapacitou kompaktních, kde u lepších kompaktních je možno zhotovit až 400 snímků jedním plně nabitým akumulátorem. Takže kdybych se do USA vyzbrojil kompaktem a chtěl toho nafotit stejně, musel bych mít celkem 5 akumulátorů (jeden stojí okolo 1200 Kč). Nabití trvá tak dvě hodiny, takže bych nabíjel po příchodu večer do hotelu dalších 10 hodin. Takže bych nespal nebo bych musel mít budíka a každé dvě hodiny dát nabíjet další. Jenom odhaduji, že digitální zrcadlovka je schopna na jedno nabití pořídít tak 4000 fotek, závisí to na tom, jak často používáte displej.

Protože u zrcadlovky fotíme přes hledáček, tak při focení nemáme natažené ruce, ale opíráme přístroj o hlavu, levou rukou podpíráme objektiv, pravou rukou třemi prsty a palcem držíme za madlo tělo přístroje a ukazováčkem namačkáváme spoušť, takže uchopení je daleko pevnější. Taky váha přístroje je daleko vyšší, co má za následek vyšší klidovou setrvačnost při cvaknutí závěrky. Tím se snižuje možnost roztržení snímku a zvyšuje se ostrost pořízené fotky. Nevýhodou zrcadlovky je její robustnost a vyšší cena. Výhodou je zase nejlepší kvalita fotek, několikrát větší životnost oproti kompaktnímu. Zrcadlovka vám v pohodě vystačí 20 a více let. U kompaktnímu při jeho častém používání odrovnáte tak za 5 let čip či ovládání objektivu. Kupovat každých 5 let kvalitnější kompaktní za 5000-6000 Kč, tak to si opravdu rozmyslete. Když například teď kouknu na nabídku zrcadlovek, tak nejlevnější zrcadlovku pořídíte s brašnou a objektivem za 9500 Kč. Je potřeba si taky uvědomit, že dnešní zrcadlovky jsou výkonnější, než počítače před 10 lety, dokážou rozpoznat obličej, sledovat pohybující se objekt, atd. Pokud byste se náhodou rozhodli pro zrcadlovku, tak si ji poříd'te v zimě, abyste se ji do jara, než vám pokvetou kytky, naučili plně ovládat podle příloženého manuálu, je tam obrovské množství funkcí. Výsledek stojí za to. Co se týče koupi zrcadlovek, tak ty se dají koupit zvlášt' tělo, objektiv, paměťová karta; je to cenově nevýhodné, výhodnější je kupovat takzvané sestavy, neboli sety, to ušetříte i několik tisíc korun, obchodníci nabízejí různé varianty, např. tělo + základní objektiv 18-55 bez stabilizace + brašna zdarma, nebo s objektivem 18-55 se stabilizací, nebo s objektivem 18-105, nebo tělo + 2 objektivy + brašna + doplňky, atd. Výhodou je, že si časem můžete pořídít další objektiv, podle zájmu, co chcete fotit a doplňky jako jsou filtry atd. Vždy se podívejte, co je součástí balení, to dnes na internetu v pohodě zjistíte.

Kontrola fotoaparátu před focením

Než začnete cvakat fotky, z vlastní zkušenosti vím, že je nutné zkontrolovat si nastavení fotoaparátu, zapnout fotoaparát a na displeji prolítnout očima zejména:

Nastavení kvality fotky

Čím kvalitnější, tím zabere víc paměti na paměťové kartě a tím se tam vejde méně fotek.

Nastavení WB

Jedná se o „vyvážení bílé barvy“. Když budeme osvětlovat bílý papír, bude mít papír různé barevné odstíny. Záleží to na zbarvení (barevné teplotě) světla. V poledne při bezmračné obloze bude papír nejbílejší, k večeru bude nažloutlý, při zamračené obloze bude našedlý, večer při žárovce bude laděn do červena, při zářivce bude zase laděn do modra. Fotoaparát snímá barevnou předlohu v několika částech spektra, dílčí snímky pak skládá do konečného snímku. Složení světla, při kterém snímek pořizujeme, bývá různé, je proto třeba upravit intenzitu vybarvení partiálních snímků tak, aby výsledný složený obraz co nejvíce odpovídal skutečnosti. Toho dosáhneme tak, že na aparátu nastavíme typ osvětlení, při kterém pořizujeme snímek (máme např. tyto možnosti: automatika, žárovka, zářivka, slunce, blesk, zataženo). Viz obrázek č. 5. Tady je vidět, že při osvětlení žárovkou dosáhneme nejlepšího barevného podání při nastavení WB na žárovkové osvětlení nebo automatické, ostatní nastavení produkuje fotky barevně pořádně ujeté.

Na automatiku bych se nespolehl, ale je dobré ji tam mít preventivně nastavenou jako výchozí, u mého fotoaparátu mi vyváží bílou dobře za všech podmínek. Pokud ale budete fotit na zahradě a budete mít nastavenou zářivku, tak všechno budete mít laděno do modra, pokud budete mít nastavenou žárovku, tak zase do červena, takže je potřeba nastavit WB podle zdroje světla a tím budou barvy nejuvěrnější, je to potřeba vyzkoušet u každého fotoaparátu, zda je lepší tam nechat automatiku, nebo měnit nastavení.

Nastavení citlivosti ISO

Čím vyšší citlivost ISO nastavíme, tím je snímač fotoaparátu citlivější na světlo. Přesněji řečeno, chová se jako by byl citlivější na světlo. Ve skutečnosti je snímač citlivý na světlo stále stejně, jenom se mění způsob, jakým fotoaparát při zpracování snímku naloží se získaným světlem. Při vyšší nastavené citlivosti ISO se světlo získané na snímači vynásobí, a tím se ve výsledku jakoby zvýší citlivost samotného snímače. A z toho vyplývá jeden zásadní problém. S násobením získaného světla se násobí i šum, který při expozici na snímači vzniká. A jelikož je odstup signálu od šumu stále stejný, začne se šum při vyšších citlivostech ISO na fotkách víc projevovat. Viz obrázek č. 6. Při vyšším ISO je vidět šum, bílý poprašek na fotce, co má za následek zesvětlení fotky a tím vidíte v ukázce změnu barvy květu z černomodré na fialovomodrou.

Graf na obrázku č. 7 ukazuje, jak se chová signál a šum při různých citlivostech ISO. Lze vidět, že odstup signálu od šumu je stále stejný – při citlivosti ISO 100 je poměr signál:šum zhruba 5:1, zatímco při citlivosti ISO 400 je poměr o poznání horší (zhruba 10:8). Proto není vhodné mít citlivost ISO nastavenou na Auto – nikdy nevíte, jestli automatika nepoužila zbytečně vysokou citlivost například při focení tmavých až černých květů. Proto při focení kytek, používáme ISO co nejmenší nejlépe 100, maximálně 200.

Nastavení zaostřování

Podle typu přístroje, umožňují nastavit například jednorázové, kontinuální (pohybující se objekty), nebo ruční, u focení kytek mám nastaveno jednorázové.

Měření expozice

Tak tady si dejte pozor, protože tady můžete udělat největší chybu. Měření expozice znamená, že fotoaparát neustále počítá, jaká intenzita světla vniká do objektivu a podle toho automaticky dopočítává čas, kterým osvítil snímač, tak, aby byl zachycený obraz reálný. Pokud by dopočítal čas menší než je potřeba k osvětlení čipu, tak obraz by nebyl sytý a byl by takzvaně podexponován, což není zase taková tragédie, protože při malém podexponování to jde počítačem dosytit. Horší je opačný případ, když dopadá světlo větší dobu než je potřeba, dochází k takzvanému přexponování, detaily se takzvaně přepálí a z jemné struktury obrazu zůstanou jen bílá místa. Tady vám už žádný počítač nepomůže. V zásadě se používají 3 druhy měření expozice:

Matrix – neboli plošné. Fotoaparát si snímek rozdělí rovnoměrně na mnoho plošek, u každé změří intenzitu světla a vypočítá z toho průměrnou hodnotu a k ní přidělí vypočítaný čas na exponování. Pokud by mu čas nestačil, tak u automatického režimu otevře víc clonu, nebo změní ISO, nebo taky použije blesk. Toto měření expozice si nastavte při focení kytek vždy.

Celoplošné měření se zdůrazněným středem. Tento režim pracuje na podobném principu jako celoplošné měření, měří také v celé ploše snímku, ovšem největší váhu dává oblasti okolo středu (cca 40–60 %). Důraz je kladen na správnou expozici hlavního objektu, nacházejícího se ve středu scény, aktivní zaostřovací bod je irelevantní! Tento režim se uplatní u focení kytek jen výjimečně a to např. při focení kytky v protisvětle na parapetu okna.

Bodové (spot) nebo částečné měření (partial) používá k vyhodnocení velice malou oblast okolo středu (u bodového měření je to cca 1–3 %, u částečného měření cca 3–8 %). Vše ostatní fotoaparát ignoruje. Ostřicí bod je opět mimo hru. Typickým příkladem budiž fotografování Měsíce za úplňku. Při focení kytek je to absolutně nevhodné.

Nastavení korekce expozice

Je značené EV. Je potřeba si uvědomit, že fotoaparát je jen stroj, pracuje tak, jak ho nastavíte, on nerozezná, že fotí tmavou kytku, pro něj je to tma a tak zvýší dobu expozice, proto je potřeba ho občas obrátit na pravou víru. Digitál je zkonstruován tak, aby určité intenzitě světla přidělil odpovídající čas. Aby se eliminovalo přexponování, většina výrobců proto doporučuje nastavit trvale výchozí EV ne na 0, ale na -0,3 aby snímek byl raději mírně podexponován. Fotoaparáty umožňují nastavit hodnotu EV v rozsahu od +5 až do -5 v krocích po 0,3 nebo 0,5, podle toho, jaké máte výchozí nastavení fotoaparátu. V zásadě dochází k tomu, když dáte

+EV tak se zvyšuje vypočtený čas expozice a fotka se zesvětluje a opačně při hodnotách -EV se zmenšuje čas exponování oproti vypočtenému a fotka ztmavne, vysvětlím při focení tmavých květů. Takže při výchozí kontrole fotoaparátu dbejte, aby tam bylo nastaveno -0,3 EV.

Nastavení blesku

Při portrétování kytek nastavit blesk na vypnutý, určitě uznáte, že mít odlesky blesku na portrétu kytky by nebylo to správné.

Takže tohle jsou nejdůležitější nastavovací prvky, které je nutno si zkontrolovat, uvědomte si, že si fotoaparát i po vypnutí pamatuje, co jste posledně měli nastaveno, a po zapnutí vám nic nevynuluje, obnoví vám poslední nastavení a pokud jste posledně měli např. nastaveno WB na zářivku a bodové měření expozice, tak to tam bude znovu. Taky potom po stáhnutí fotek do počítače se nepřestanete divit nad hrůzou, co jste to nafotili a jak barevně je to ujetó.

Kdy portrétovat kytky

Je potřeba si uvědomit, že i WB venkovního světla se mění od rána do večera. Je to dané tím, pod jakým úhlem prochází světlo atmosférou, kolik je tam vláhý a podobně. Všeobecně ranní slunce je velice chladně ostré a barví fotky do modra, polední slunce je zase moc prudké a vrhá v záhybech květů tvrdé až černé stíny, podvečerní světlo je teplejší a barví do červena. Navíc při prudkém slunci se tvoří odlesky a tím pokud nepoužijete polarizační filtr, ztrácíte jemnou kresbu, květy jsou barevně vyšisované. Z modré máte bleděmodrou, z červené oranžovou, z fialové vínovou atd. Nejlepší pro portrétování kytek je, když slunce zakryje nějaký ten mráček, je dostatek světla, které je rozptýlené, květ je dostatečně prosvětlen, a v záhybech tím pádem není tvrdý stín. Viz obrázek 8.

Proto výhradně portrétuji kytky, když je pod mrakem. Samozřejmě něco jiného je, když fotím rozkvetlou zahradu, to už není portrét, tam slunce dodá štávu.

Kompozice snímku

To znamená věnovat pozornost tomu, co na snímku bude, krom květu samého tam bude i pozadí, tedy okolí květu. Samozřejmě jsme uchváčení krásou květu, máme oči jen pro tu nádheru a nevšimneme si, že za květem je vysypaná popelnice, zapíchnuté vidle, suchý květ, květ podobné barvy těsně za květem, málo rozvinutých puků, hadice, rušivé pozadí dalších květů, nahnutý klas a takový záběr nám ve výsledku zhorší vnímání nádhery květu, který jsme chtěli zvětšit. Pokud se jedná jen o dokumentační snímky, kdy si fotím jednotlivé semenáče kosatců, tak samozřejmě vybírám pohled, kde je nejlepší, pokud mi za květem straší jiný, tak ho odkloním pomocí tenké tyčky, když to nejde, tak otevřu clonu a tím dojde k rozmazání pozadí za květem. Zásadně květy nefotím se zavřenou clonou a tím pádem velmi velkou hloubkou ostrosti, clonu mám většinou otevřenou tak polovičně, tím pádem květ je ostrý a pozadí za ním mírně rozostřeno. Proto zásadně fotím s preferencí clony, nechat to na automaticce, tak ta by ten nepořádek za květem a ty plevele ráda ukázala i Vám.

Na obrázku č. 9 vidíte, jaký je vliv velikosti otevření clony na hloubku ostrosti a

tím pádem, protože otvíráním clony zvyšujete i množství světla procházejícího objektivem, na krácení času nutného k expozici snímku. Čím víc je otevřená clona, tím menší čas a menší riziko roztrhání.

Pokud si fotíte pro katalog, tak dbejte na kompozici, aby měl zákazník oči jen pro tu náheru, kterou mu chcete nabídnout, a nebyl rozptylován příliš mnohobarevným pozadím. Mečlík je nejlepší uříznout a ve váze vyfotit např. před hustým zeleným keřem, tím nic nezkažíte, ba naopak.

Focení tmavých květů

Digitální fotoaparáty dnes už věrně reprodukují květy bílé, žluté, zelené, růžové, oranžové. Ale při focení tmavších barev jako je červená, rudá, fialová, modrá a barvy blížící se k černé, začínají problémy. Je to dané už výše popsáním měřením expozice. Pokud černý mečlík nebo kosatec zabírá polovinu snímku, navíc je k tomu tmavší pozadí, automatika to zprůměruje, a bere to jako večerní krajinu, proto nastaví delší expozici, čímž dojde automaticky k přeexponování všech barev. Poznáme to tak, že pozadí kytky je nepřirozeně světlé, přičemž i barvy květu neodpovídají realitě. Z černého květu máte vínový, z vínového červený, z červeného oranžový atd. Listy nejsou tmavě zelené, ale žlutozelené. Máme dvě možnosti, jak to korigovat. První možnost je zaměřit se na světlejší objekt, který je ve stejné vzdálenosti jako černý květ, namáčknout spoušť do poloviny, tím dojde k zaostření a nastavení expozičního menšího času, držet spoušť, natočit se na tmavý mečlík a domáčknout spoušť. Jenže vždy nemáme nějaký světlý objekt po ruce, proto na tohle pamatoval výrobce, že nám do ovládacích prvků dal korekci expozice EV a tu můžeme při fotografování tmavých kytek využít. Jak snižujeme nastavení EV, zůstávají jak ISO, tak clona zachované. Snižuje se však expoziční čas, čímž eliminujeme ono přeexponování a přepálení barev. Jako výchozí máme nastaveno -0,3 EV, tak nastavíme -1 EV, uděláme třeba 3 fotky, potom přestavíme EV na -2 EV, zase tři fotky, a nakonec na -3 EV a zase tři fotky, doma potom po stažení fotek si vybereme tu, která nejlépe odpovídá realitě a je taky nejvíce ostrá. Viz obrázek 10.

Úprava fotek

Přátelé, pokud si budete myslet, že všechny fotky, které nafotíte, budou dokonalé, tak to jste na velkém omylu. Takže předně si prohlídnou jednotlivé skupiny podle odrůd, jak jsem je fotil, já vždy fotím tak, že nejprve cedule a potom třeba 10 fotek jednoho květu, žádné zapisování, selektovaným semenáčům přiděluji čísla, která mám dopředu připravena, objevím nový semenáč, vytáhnu z kapsy skladové číslo, vyfotím ho, zapíchnu před semenáč a potom semenáč vyfotografuji. Takže z této skupiny vyberu tu nejostřejší fotku, zkopíruji ji do podsložky a tam ji hned přejmenuji.

Po vyselektování všech fotek začnu s jejich úpravou. Každá fotka chce upravit,

aby byla dokonalá, tj. aby odpovídala realitě. Ostrost už jsem vyřešil selekcí záběrů, teď se zaměřím na barvy. Jak už jsem předeslal, většina fotek bude mírně podexponovaná, může být podexponovaná ve světlých a tmavých tónech, které tam chybí, nebo jen ve světlých nebo tmavých.

Aby fotka měla šťávu, tak musí mít celou paletu tónů od ultra černé po ultra bílou, pokud je nemá, tak je podexponovaná. To zjistíte, když se podíváte na histogram fotky. Co to je, co to žere, jak to vypadá? Viz. obrázek 11. Nehleďte v tom žádnou vědu. Histogram je obyčejný graf, který mi ukazuje, kolik mám na fotce jednotlivých barevných bodů v 255 odstínech. Vlevo na začátku grafu jsou ultratmavé body a doprava následují velmi tmavé, potom tmavé, potom slabě tmavé, po nich světlé, dále velmi světlé a na konci je znázorněno množství ultra bílých bodů. Každá barevná fotka na displeji fotoaparátu, na monitoru počítače, nebo na televizi, se zobrazuje takzvaným systémem RGB. Systém RGB pracuje tak, že dohromady míchá barvu (odborně se tomu říká kanál) červenou (R = red) a zelenou (G = green) a modrou (B = blue) a z těchto tří barev vám namíchá na obrazovce všechny barvy.

Pokud byste si mysleli, že smícháním červené, modré a zelené se Vám na obrazovce objeví černá, omyl – bílá barva je správná odpověď. Je to dáno smícháním vlnových délek těchto tří barev. Ultračernou vám zobrazí tak, že na toto místo obrazovky nepošle žádný barevný paprsek. Takže když si prohlížíme graf histogramu v systému RGB, tak tam máme smíchány všechny tři barvy a výška grafu nalevo nám ukazuje součet těchto tří ultramodrých + ultrazelených + ultračervených bodů což je vlastně ultra černá, uprostřed grafu součet středně modrých + středně červených + středně zelených bodů a na pravé straně grafu ultra světlé červené, zelené a modré, co je vlastně ultra bílá, do které přejdou všechny tři barvy. Pokud si v roletce histogramu přepnete RGB kanál např. na modrou, tak se Vám objeví histogram jen modré barvy. Pokud upravujete histogram, tak raději pracujte se všemi barvami najednou na kanálu RBG, jinak jako málo zkušený, si totálně rozhodíte barvy. Některé foťáky nebo programy, když ukazují náhled histogramu, tak to můžou dělat barevně současně, ukážou vám modrou, zelenou a červenou křivku, což jsou ty tři barevné kanály a bílou křivku což je kanál RGB.

Jak pracujeme s histogramem

Velice jednoduše, na spodní straně grafu máme tři trojúhelníková šoupátka.

Podíváme se na levé šoupě, což je ultra černý bod, a pokud od něj nahoru hned neroste histogram, tak ho posuneme kurzorem+levé tlačítko myši doprava na začátek kde začíná růst graf, tím dojde fakticky k ztmavnutí tmavých bodů, potom se podíváme na šoupě úplně napravo, což je ultra bílý bod a pokud hned od něj vlevo neroste histogram, tak ho posuneme doleva na začátek růstu grafu a tím dojde k prosvětlení světlých bodů. Takže současně s tímto šoupaty jsme ztmavili tmavé body a současně s tím zesvětlili světlé body. Tím dojde k tomu, že histogram se jakoby roztáhne a na fotce budeme mít už všech 255 odstínů barev, neboli úrovní, jak je to ve skutečnosti. Potom tam máme ještě uprostřed jedno šoupě, kterým posunem doprava nebo doleva můžeme zesvětlit nebo ztmavit ještě střední tóny na fotce a tím ji barevně doladit k úplné dokonalosti. Dole jsou tam ještě dvě

šoupata pod výstupními úrovněmi, těmi se dá omezit počet výstupních odstínů, neboli úrovní, na ty nešahejte, to je pro umělce, kteří tvoří fotky se závojem a podobné nesmysly.

Takže když to shrnu, úpravou histogramu dosáhnete toho, že když máte syrovou podexponovanou fotku z fotoaparátu, která má jen například 220 odstínů barev, posunem krajních jezdců na začátky tmavých a světlých bodů, dojde k počítačovému roztažení histogramu a tím k vytvoření všech 255 odstínů barev. Potom jen potvrdíme změny provedené na histogramu tlačítkem OK. Takto upravenou fotku si uložíme a máme hotovo. Viz obrázek 12.

Jistě teď pochopíte, jaký je rozdíl v obyčejném nástroji „UPRAVIT SVĚTLOST“ nebo „UPRAVIT JAS“. Tady když máte podexponovanou fotku, která má jen 220 odstínů, tak uberete jasné body a o tolik zvýšíte tmavé body, ale stále tam budete mít maximálně těch 220 odstínů, akorát se vám změní poměr mezi světlými a tmavými, zkrátka všechno buď zesvětlujete, nebo ztmavnete, to je nástroj pro děti. Po úpravě histogramu fotky už žádné takzvané vylepšování, jako jsou nástroje „ZVÝŠENÍ KONTRASTU“, „ODSTÍN“, „SYTOST“ neprovádím, to je jen umělé dobarvování fotky, ztrácí se tam detaily, je to klamání sebe a přátel. Základem úpravy fotek je úprava histogramu. Pokud si s fotografováním a úpravou fotek myslíte aspoň trochu vážně, tak musíte mít program na správu a úpravu fotek, který dokáže pracovat s histogramem fotek. Program který mi jen ukáže, jak vypadá histogram, ale nedokáže ho upravit je dětská hračka a patří smazat z počítače, protože jen zbytečně zabírá místo v počítači.

Úpravě histogramu se odborně říká „UPRAVIT ÚROVNĚ“, takže ho hledejte v programech pod tímto názvem. Například ve Photoshopu ho naleznu OBRAZ-PRIZPŮSOBIT-ÚROVNĚ. V programu Zoner ho naleznu EDITOR-VYLEPŠIT-ÚROVNĚ. Nebudu Vám vnucovat Photoshop, který stojí přes 10000 Kč, to je pro profesionální grafiky. Prošla mi rukama hromada programů na správu a úpravu fotek, většinou jsou to zdarma hračky tak pro děti, kde dokážete ořezat, otočit, pohybat s jasnem či kontrastem a posunout barvy. Pokud vyloučím drahé programy, jako jsou fotostudia, tak nejlepším programem na fotky co se týče poměru výkon co dokáže a cena, tak vyhrává jednoznačně program ZONER, dá se lehce stáhnout na internetu, nový stojí okolo 1000 Kč, je v češtině, přívětivé prostředí, a má všechno, včetně úpravy histogramu, hromadu nástrojů na retuše fotek, písmo do fotek, vytváření koláží, hromadné změny velikosti fotek, vytváření fotogalerií na web, panoramat, atd.

Retušování fotek

Při fotografování se nám stane, že do nejlepšího záběru nám vlítne drobný hmyz, který lehce přehlédneme, nebo jsme u někoho na návštěvě, má tam pěkný květ, v blízkosti bílou cedulku, tak samozřejmě to vyfotíme tak jak to je, nebudeme mu lámat semeníky atd. Pro tyhle případy je dobré potom použít retuše, je to milosrdná lež, kterou určitě každý odpustí, nebudeme čekat rok, až nám květ znovu vykvete.

Pro retuše je nejlépe použít nástroj KLONOVACÍ RAZÍTKO. Pracuje na principu, že si z okolí vybereme vzorek obrazu a ten potom nanášíme na místo, které

potřebujeme zakrýt. Před retušováním si oblast pořádně zvětším, označím si nástroj Klonovací razítko, najedu kurzorem do oblasti retušování a kurzor se mi změní na kruh, který mne informuje jak velký bude vzorek. Když vidím, že je moc velký, nebo příliš malý, tak na liště u každého nástroje mám parametry, jako je průměr (je to udáváno v obrazových bodech), krytí – tam můžu zvolit 0-100%, hustota, rozmazání nanášeného vzorku, tak tady si zvolím parametry takové, aby razítko nebylo příliš velké ale ani příliš malé, aby mělo rozmazané okraje, jako když tam stříkáte sprejem, jinak ty tvrdé okraje by tam byly vidět. Potom najedu kurzorem na oblast, kde chci nabrat vzorek, pomocí klávesy, která je k tomu určena (každý program to má jiné, Photoshop klávesu Alt, Zoner klávesu Ctrl, zjistíte to v nápovědě nebo Vás na to upozorní počítač, když klepnete na levé tlačítko, že je potřeba vybrat oblast pomocí tlačítka...), ťuknu na výchozí oblast, kde začnu s nabíráním vzorku, přeju kurzorem na oblast retuše a tam už jenom klepu na levé tlačítko myši a stříkám obraz na retušovanou oblast. Jak pohybuji kurzorem po každém stříknutí, tak se mi pohybuje stále stejně daleko i nabíraný obraz. Po dobu klonování můžu kdykoliv změnit místo nabírání vzorku, stačí tam jen najet kurzorem a ťuknout na klávesu, která je určena na označení vzorku, tak, aby vyretušovaná oblast plynule navazovala na sousední, například když je tam světlejší linka. No, a když jsem spokojen s dílem retuše, tak dám příkaz Soubor – Uložit, nebo Soubor – Uložit jako. Viz obrázek 13.

Vážení přátelé, o fotografování a úpravě fotek existují celé knihy, smyslem tohoto článku je zorientovat Vás jen v základních věcech okolo fotografování, abychom už jednou měli v této oblasti jasno. Nejsem žádný fotografický expert, ale hodně pracuji s grafikou, tak za tu dobu jsem už něco pochytil a o své zkušenosti jsem se s Vámi rád podělil. Pokud byste se chtěli na něco zeptat, tak jako vždy vám rád odpovím.

Pěstujete nádherné kytky, tak si zaslouží, abyste si tu nádheru dokázali zachovat co nejvěrněji i na fotografii. Ti, co se živí prodejem květin nebo si tak jen privydělávají, mi dají určitě za pravdu, že dobrá fotka prodává sama.

Termíny letních výstav v roce 2017

- 22. – 23. 7. Rajecké Teplice**
- 5. – 6. 8. Mezinárodní výstava – Myslowice, Polsko**
- 11. – 13. 8. Výstava květin a mečíků Staňkov**
- 12. – 13. 8. 47. speciální výstava mečíků v Nemyčevsi**
- 12. – 13. 8. Rapotín**
- 12. – 13. 8. 10. výstava mečíků a jiřin v Jinošově**
- 12. – 13. 8. Mezinárodní výstava – Rybnik, Polsko**
- 17. – 20. 8. Flora Olomouc 2017**
- 19. – 20. 8. Výstava mečíků a jiřinek – evangelický kostel Hlučín**
- 19. – 20. 8. Výstava mečíků – Ratiborř**
- 19. – 21. 8. Mezinárodní výstava – Žirovnice**

K článku Sibiřské kosatce – nenáročné trvalky:

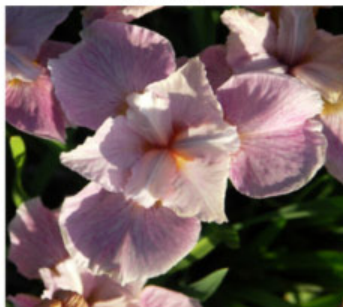
Asilah

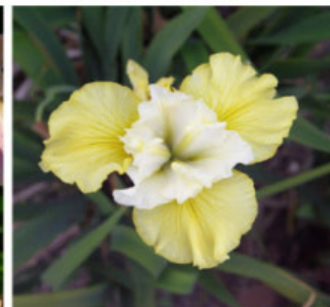
Butterscotch Fizz

Emily Anne

Heartwave

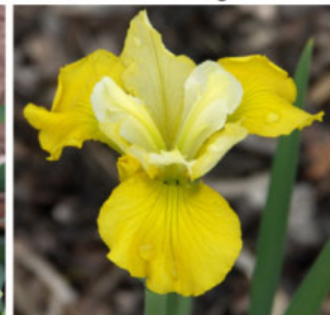
Just Cruising

Kaboom

Ruffles and Flourishes

Smiley Face

So Be It

Somebody Loves Me

Turn A Phrase

Uncorked

Obrázky k článku: Porozumějme denívkám:

Typ prisma

Typ zdvojený pattern

Typ spider - UFO

Typ plošné vrásnění

Typ dvojitá pikotáž

Typ duhové

Obrázky k článku Fotografujeme kytky:

Obr. 2: Vliv ohniska objektivu na uhel záběru a zoom:

Foceno ze stejného místa, stejný pravý okraj fotky, měněno ohnisko objektivu

Ohnisko 18 mm = nulové přiblížení, uhel záběru = 100°

Ohnisko 50 mm = automatické přiblížení 3x, uhel záběru = 46°

Ohnisko 105 mm = automatické přiblížení 7x, uhel záběru = 23°

Obr. 3: Vliv umístění blesku:

Obr. 1: Vliv světelnosti objektivu na dobu expozice:

Blesk vpravo objektivu, tvrdý stín na levé straně

Blesk nad objektivem, bez bočního stínu

Objektiv 18-105 mm, světelnost f 5
Doba expozice 1/50 s

Objektiv 50 mm, světelnost f 1,8
Doba expozice 1/320 s

Obr. 4: Porovnání kvality fotky z mobilu a ze zrcadlovky:

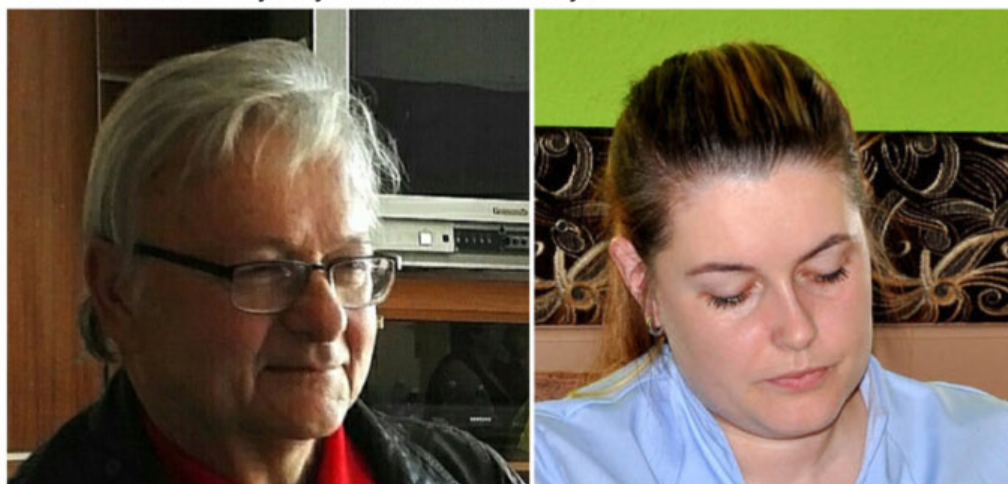

Foto mobil rozlišení 23 Mpx

foto digitální zrcadlovka, rozlišení jen 12 Mpx

Obr. 5: Nastavení WB na výsledné barevné podání - foceno zdroj světla žárovka:

ŽÁROVKA

AUTOMATICKÉ

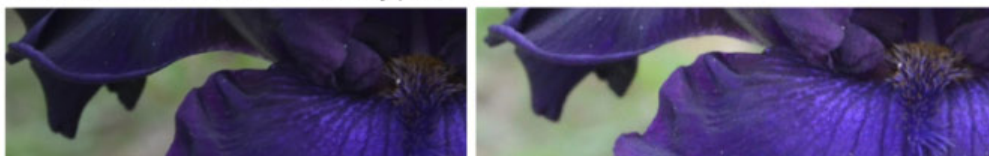
SLUNEČNO

ZÁŘIVKA

BLESK

ZATAŽENO

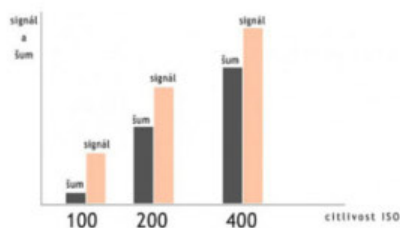
Obr.6: Vliv ISO na velikost šumu - bílý povlak:

ISO 100, EXPOZICE 1/40 s

ISO 2000, EXPOZICE 1/20

Obr. 7: Vztah ISO a šum:

Obr. 8: Portrét kytky pod mrakem a na přímém slunci:

Foceno pod mrakem, barvy sytější, v záhybech bez tvrdých stínů

Foceno na přímém slunci, barvy vybledlejší, v záhybech tvrdé stíny

Obr. 9: Vliv velikosti otevření clony na hloubku ostrosti a čas expozice:

Clona zavřená F29, velká hloubka ostrosti, expozice 1/30 s

Clona pootvřená F10, menší hloubka ostrosti, expozice 1/200 s

Clona otevřená úplně F5,6, nejmenší hloubka ostrosti, expozice 1/500 s

Obr. 10: Použití korekce EV při focení tmavých květů:

Výchozí fotka podle nastavení od výrobce, EV -0,3 čas expozice 1/40 s, je vidět že pozadí i samotný květ je přeexponován, neodpovídá realitě, na květu přepaly, šedavý povlak, barva pod kartáčkem přechází do hnědé

Snížení EV na -2, došlo ke zmenšení času expozice na 1/125 s, barva se začíná blížit realitě

Snížení EV na -3, došlo k zmenšení času expozice na 1/250 s, barva květu černofialová, květ i pozadí odpovídá realitě

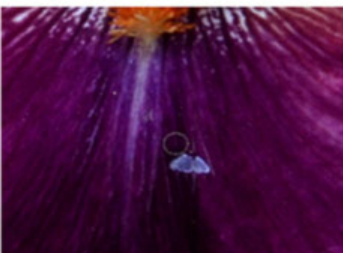
Obr. 13: Postup při retušování pomocí klonovacího razítka:

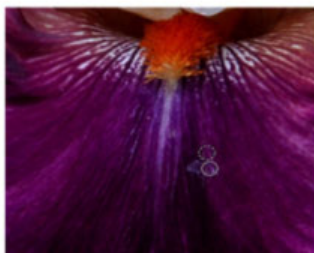
Pod kartáčkem mám hmyz, který mi tam hyzdí fotku

Provedu zvětšení náhledu

Zvolím nástroj klonovací razítko, upravím jeho parametry, jako velikost, okraje, krytí

Vyberu oblast nabírání vzorku, potom najedu na flek a pohybem kurzoru a klepáním na levé tlačítko myši nanáším vzorek

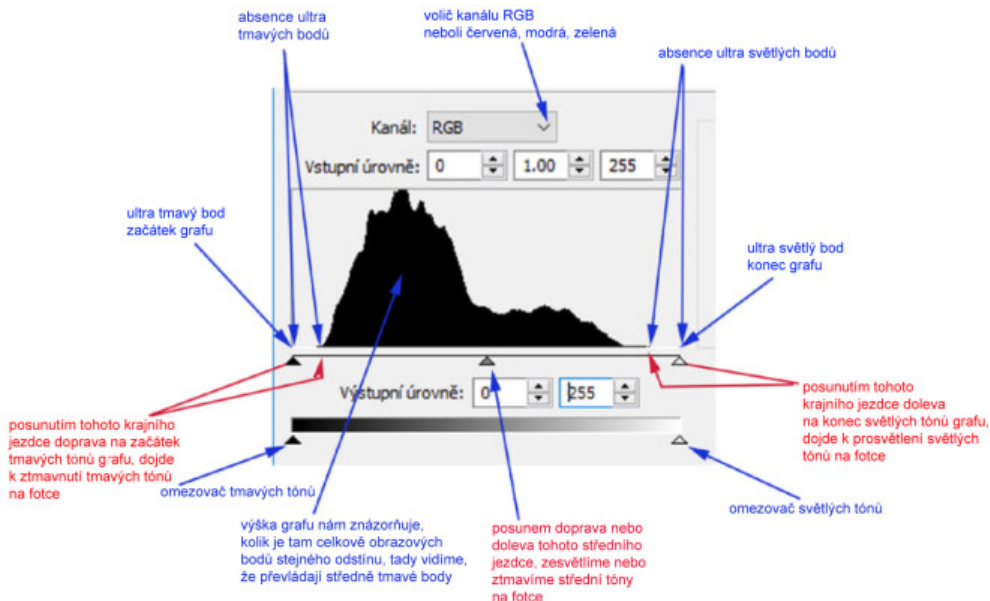

Pokračuji do úplného zakrytí

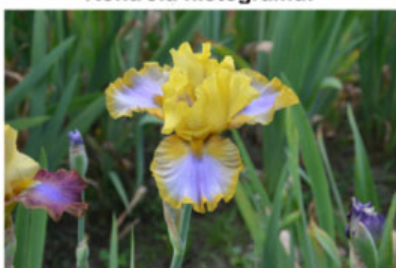

Vyretušovaný obrázek uloží

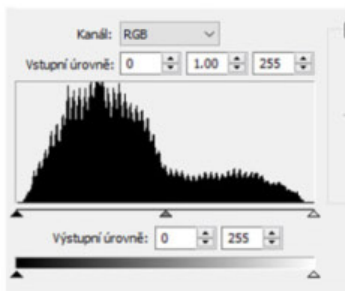
Obr. 11: **Popis a práce s histogramem fotky:**

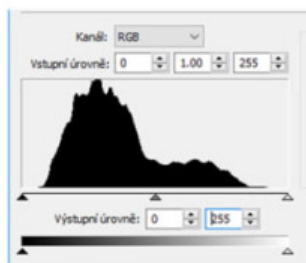
Obr. 12: **Kontrola histogramu:**

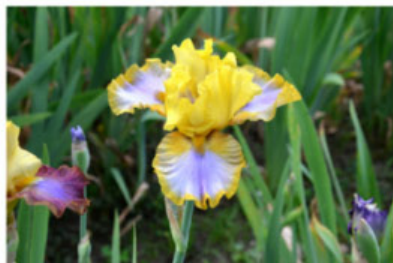
Výchozí syrová fotka, stažená do počítače

Histogram po úpravě, posunem krajních jezdců, je vidět odstranění absence velmi tmavých a velmi světlých bodů, graf začíná růst na obou stranách od ultra černých bodů po ultra bílé body

Odpovídá tento histogram, který mne informuje, že fotka je podexponovaná, na grafu je vidět absence velmi tmavých bodů a taky absence velmi světlých bodů

Fotka se rozsvítí, tmavé body jsou tmavší a světlé světlejší a tím fotka dostane šťávu, je barevně vyvážená a odpovídá úplně realitě

MUDr. Josef Kříž – 80 let

